

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VEIKLOS AUDITO 4 – ASIS DEPARTAMENTAS
VEIKLOS AUDITO ATASKAITA**

**DĖL SPECIALIOJO FONDO VEIKIANČIOMS IR
BESISTEIGIANČIOMS PROFESINĖMS SAJUNGOMS REMTI
VEIKLOS VERTINIMO REZULTATŲ**

2003 m. kovo 12 d. Nr. 2040-14
Vilnius

Veiklos audito 4 – ojo departamento
direktorė

Birutė Puzienė

Kodas 6660077460

TURINYS:

IŽANGA	3
AUDITO OBJEKTAS IR SUBJEKTAS	3
AUDITO PROCESAS	4
AUDITO REZULTATAI	4
1. VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS	4
2. VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ NAUDOJIMAS	8
3. TURTO APSKAITOS BŪKLĖS VERTINIMAS	12
4. FONDO VEIKLOS, VALDANT BUVUSIŲ LIETUVOS TSR PROFESINIŲ SAJUNGŲ TURTA, VERTINIMAS	23
5. SUTARTIES SU UAB „OBER-HAUS“ NEKILNOJAMAS TURTAS IR NEKILNOJAMOJO TURTO PIRKIMO – PARDAVIMO SUTARČIŲ TEISĖTUMO VERTINIMAS	28
REKOMENDACIJOS:	36

Valstybės kontrolės veiklos audito 4-ojo departamento vyresnieji valstybiniai auditoriai Almutė Juzėnienė ir Alenas Gumuliauskas, valstybinė auditorė Rita Žirlytė, vykdydami Valstybės kontrolės 2002-09-17 pavedimą Nr.2040-14 ir 2003-01-24 pavedimą Nr.2040-14-1, atliko Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti veiklos vertinimą.

Audituojamas laikotarpis – 2001 - 2002 m.

Valstybės kontrolė 1998 m. tikrino Fondo veiklą ir nustatė, kad Fondo nuostatai neatitinka tuo metu galiojusių Vyriausybės 1992-05-26 nutarimu Nr.393 patvirtintų Ne pelno organizacijų (įmonių) įstatų pagrindinių nuostatų (1998-12-07 ataskaita Nr.151-105-177 ir 1999-01-29 sprendimas Nr.10 “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti tikrinimo rezultatų”). Valstybės kontrolė sprendimo 2.2 p. įpareigojo Fondo direktorių V.J.Blaževičių atlikti Fondo reorganizaciją ir įsiregistruoti Lietuvos Respublikos ne pelno organizacijų (įmonių) reorganizavimo įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka. Tačiau Valstybės kontrolės 1999-01-29 sprendimo Nr.10 2.2 punktą nebuvo įvykdytas, nes Fondo nuostatus perregistruoti nebuvo pagrindo: Fondo nuostatai patvirtinti Seimo nutarimu, o Lietuvos Respublikos ne pelno organizacijų (įmonių) reorganizavimo įstatyme nustatyta, kad pagal šį įstatymą turi būti reorganizuotos tos ne pelno organizacijos, kurios įsteigtos pagal Vyriausybės 1992-05-26 nutarimą Nr.393.

AUDITO OBJEKTAS IR SUBJEKTAS

Audito objektas – Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti veiklos valdant turtą vertinimas.

Audituojamas subjektas – Specialusis fondas veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti (toliau – Fondas). Adresas: J.Jasinskio g. 9, 2723 Vilnius (identifikavimo kodas – 1006471). Fondas kaip ne pelno organizacija 1995-08-04 įregistruotas Ekonomikos ministerijoje, įregistravimo Nr. NĮ 95-14. Įregistravimo pažymėjime nurodyta, kad Fondas įregistruotas vadovaujantis Seimo 1994-02-17 nutarimu Nr.I-400 ir Vyriausybės 1992-05-26 nutarimu Nr.393.

Finansinės atskaitomybės duomenimis Fondo ilgalaikis turtas yra: 2001-12-31 – 21 092 294 Lt, 2002-12-31 finansinė atskaitomybė nesudaryta.

Audituojamuoju laikotarpiu dirbo ir buvo atsakingi: Fondo direktorius Vaclovas Jonas Blaževičius (nuo 1996-06-19), vyriausioji buhalterė Dorata Puidokienė (priimta šioms pareigoms nuo 2001-07-02). Vyriausiojo buhalterio pareigose dirbo: V.Tamaševičienė – nuo 2001-01-12 iki

2001-02-19, R.Vaičaitienė – nuo 2001-03-19 iki 2001-04-19 ir R.Ruikienė – nuo 2001-05-03 iki 2001-06-29.

Fondas įsteigtas vykdant Seimo 1993-05-25 įstatymą Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto”.

Fondas yra ne pelno siekianti organizacija ir savo veikloje vadovaujasi Seimo 1994-02-17 nutarimu Nr.I-400 patvirtintais Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti nuostatais, 1995-08-04 įregistruotais Ekonomikos ministerijoje.

Fondo tikslas – remti veikiančias ir besisteigiančias profesines sąjungas.

Fondo nuostatų II skyriuje nustatyti uždaviniai – inventorizuoti, perimti, paskirstyti ir perduoti profesinių sąjungų nuosavybėn Seimo 1993-06-01 nutarimo Nr.I-166 3 punkte išvardintą turta.

Fondą valdo taryba, sudaryta iš 8 profesinių sąjungų atstovų. Seimas 2002-04-04 nutarimu Nr.IX-835 pakeitė Seimo nutarimu “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti tarybos” (1993-07-08 Nr.I-207 su vėlesniais pakeitimais) sudarytos Fondo tarybos sudėtį. Fondo nuostatuose viena iš nurodytų tarybos funkcijų yra, kad taryba priima sprendimus dėl Specialiojo fondo turto inventorizavimo ir perėmimo, turto naudojimo, disponavimo ir perdavimo profesinėms sąjungoms, objektų perdavimo ir priėmimo komisijų sudarymo.

Fondo tarybos sprendimus, ūkinę-finansinę veiklą vykdo vykdomoji institucija – Fondas.

AUDITO PROCESAS

Auditas atliktas vadovaujantis audito planu ir audito programa.

Audito etapai: auditas buvo atliekamas nuo 2002-09-17 iki 2002-09-25 ir nuo 2002-12-16 iki 2003-03-12: vyresnioji valstybinė auditorė A.Juzėnienė auditą atliko nuo 2002-09-17 iki 2002-09-25 ir nuo 2002-12-16 iki 2003-03-12, vyresnysis valstybinis auditorius A.Gumuliauskas - nuo 2002-02-05 iki 2002-02-14, valstybinė auditorė R.Žirlytė – nuo 2002-12-16 iki 2002-12-21 ir nuo 2003-02-17 iki 2003-03-12.

Audito metu naudoti duomenų surinkimo metodai: dokumentinis (rašytinių dokumentų nagrinėjimas), statistinis, loginės – sisteminės analizės, pokalbiai su darbuotojais.

AUDITO REZULTATAI

1. VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS

Fonde šiuo metu dirba 4 etatiniai darbuotojai: direktorius, vyriausioji buhalterė, ekonomistas ir valytoja (0,5 etato). Direktoriaus pareiginiai nuostatai 1998-12-18 patvirtinti Fondo

tarybos (protokolas Nr.73). Vyriausiosios buhalterės ir ekonomisto pareiginiai nuostatai 1998-08-07 patvirtinti Fondo direktoriaus V.J.Blaževičiaus.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 2000-09-01 patvirtino etatų sąrašą ir nustatė darbuotojams darbo užmokestį 2000 metams, 2002 m. gegužės mėn. – 2002 metams, 2003-01-02 – 2003 metams (2001 m.-nepatvirtinta), nesilaikydamas direktoriaus pareiginių nuostatų reikalavimų: 2.2 p. – darbuotojų etatų sąrašą tvirtina Fondo taryba ir 2.11 p. – viena iš direktoriaus pareigų yra teikti Fondo tarybai pasiūlymus dėl darbuotojų etatų, darbo sutarčių sudarymo, darbo apmokėjimo dydžio. Direktoriui V.J.Blaževičiui mėnesinį atlyginimą 1997-04-30 nustatė Fondo taryba (protokolas Nr.49). Fondo kitiems darbuotojams 2001, 2002 ir 2003 metais patvirtintas mėnesinis atlyginimas neatitinka šiuo tarybos nutarimu nustatytų dydžių. Pavyzdžiui, tarybos 1997-04-30 nutarimu buvusiai Fondo reikalų tvarkytojai R.Kaupienei buvo nustatytas 900 Lt mėnesinis atlyginimas, tuo tarpu direktorius V.J.Blaževičius be Fondo tarybos nutarimo 2000–2003 metams patvirtino ekonomistui – reikalų tvarkytojui B.Telyčėnui 1432,50 Lt mėnesinį atlyginimą.

Fondas savo veiklos neplanavo ir steigėjui neteikė veiklos ataskaitų. Fondo taryba 2001, 2002 m. posėdžiuose nesvarstė Fondo veiklos.

Nenustatytos bei nepatvirtintos vidaus darbo tvarkos taisyklės, kaip reikalaujama direktoriaus pareiginių nuostatų 2.4 p.

Pažeisdamas Buhalterinės apskaitos įstatymo 19 str. 1 ir 2 d. reikalavimus, Fondo direktorius V.J.Blaževičius nenustatė apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų saugojimo tvarkos iki metinės finansinės atskaitomybės patvirtinimo ir patvirtinus metinę finansinę atskaitomybę. Pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 16 str. 4 d. reikalavimus, pasibaigus 2001 finansiniams metams, Fondo apskaitos registrai nesusiūti, jų lapai nesunumeruoti, paskutiniame lape nenurodytas lapų skaičius.

Fondo dokumentų tvarkymui ir valdymui bei bylų sudarymui neparengta bylų nomenklatūra, kaip nustatyta Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2001-12-28 įsakymu Nr.88 patvirtintų Raštvedybos taisyklių 28 p. Fonde nuo 1995 m. iki šiol nesutvarkytos buhalterinių ir kitų dokumentų bylos pagal bylų nomenklatūrą – ilgo saugojimo bylų lapai nesunumeruoti ir nesusegti, kaip reikalaujama Raštvedybos taisyklėse.

Direktorius V.J.Blaževičius nenustatė Fondo veikloje susidarančių dokumentų saugojimo rodyklės, parengtos pagal Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-08-15 įsakymu Nr.38 patvirtintą Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklę, kaip nustatyta Raštvedybos taisyklių 6 p.

Fonde gauti su jos veikla susiję dokumentai – sutartys neregistruotos, kaip reikalaujama Raštvedybos taisyklių 8 p.

Fondo metinė finansinė atskaitomybė 2001 m. gruodžio 31 d. sudaryta pažeidžiant audituojamuoju laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 14 str. reikalavimus – buhalterinės apskaitos duomenys nepatvirtinti atsiskaitymų inventorizacijos duomenimis.

Pažeisdamas Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos 10, 15 p., direktorius V.J.Blaževičius:

- 2001-10-15 įsakyme Nr.18 "Dėl metinės inventorizacijos" nenurodė dienos, pagal kurios būklę turi būti atlikta inventorizacija;

- nenurodė inventorizacijos pradžios laiko;

- 2002 m. metinės turto inventorizacijos atlikimui savo įsakymu nesudarė komisijos, nenurodė dienos, pagal kurios būklę turi būti atlikta inventorizacija;

- 2001-10-15 įsakyme Nr.20 "Dėl metinės inventorizacijos" ir 2002-10-01 įsakyme Nr.21 "Dėl inventorizacijos" pavaldžių organizacijų vadovams nenurodė dienos, pagal kurios būklę turi būti atlikta inventorizacija ir buhalterinėje apskaitoje turi būti apskaičiuoti inventorizuojamo turto likučiai.

Pažeisdamas Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos 3, 27, 60, 61 p. nuostatas, Fondas 2001 ir 2002 m. neinventorizavo:

- gautinų ir mokėtinų skolų ir tai neįformino suderinimo aktu;
- piniginių lėšų;
- naudojamo pagal panaudos sutartis ilgalaikio turto.

Direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2001-10-15 įsakymu Nr.18 "Dėl metinės inventorizacijos" sudaryta 3 narių komisija (pirmininkas – B.Telyčėnas) atliko metinę inventorizaciją 2001 m. Ši komisija, 2 asmenų sudėties, taip pat atliko metinę inventorizaciją 2002 m., direktoriui V.J.Blaževičiui įsakymu nenurodžius tai atlikti.

Komisija metinę turto inventorizaciją įformino pažeisdama Inventorizacijos tvarkos:

- 51 - 52 p. reikalavimus – nesudarė inventorizacijos aprašo su privalomais rekvizitais;
- 53 p. – inventorizavimo aprašuose nenurodė turto inventoriaus numerių, naudojimo pradžios metų ir mėnesio;
- 55 p. - atskirų inventorizavimo aprašų nesudarė pagal buhalterinės apskaitos sąskaitas;
- 58 p. – kiekvieno aprašo lapo pabaigoje žodžiais nenurodė paskutiniojo įrašo eilės numerio, neužpildytų lapo eilučių neperbraukė, paskutiniojo aprašo lapo pabaigoje žodžiais neįrašė paskutiniojo įrašo eilės numerio, faktiškai rasto turto kiekio ir sumos.

Vyriausioji buhalterė D.Puidokienė nepakankamai kontroliavo, kaip laikomasi turto inventorizavimo taisyklių, t.y. nevykdė vyriausiojo buhalterio pareiginių nuostatų pagrindinių reikalavimų ir direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2001-10-15 įsakyme Nr.18 nurodyto pavedimo kontroliuoti inventorizacijos atlikimą.

Pastebėjimas

Fondo taryba, sudaryta iš profesinių sąjungų atstovų ir valdanti Fondą, neužtikrina Fondo nuostatų V skyriaus 2 d. vienos iš nurodytų funkcijų vykdymo – kontroliuoti, kaip naudojamas Fondo valdomas turtas bei lėšos. Panaudos pagrindu perduoto pavaldžioms organizacijoms turto metinėje inventorizacijoje nedalyvavo Fondo tarybos įgalioti asmenys, dėl to galima teigti, kad taryba nepakankamai kontroliavo ir neužtikrina efektyvesnio turto valdymo ir naudojimo kontrolės.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 2002-04-30 patvirtino ilgalaikio turto už 11696,64 Lt (likutinė vertė – 5751,52 Lt) nurašymo aktą, gavus Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato 2-ojo policijos komisariato 2002-04-25 pranešimą, kad baudžiamoji byla dėl vagystės yra sustabdyta. Taip pat V.J.Blaževičius 2002-11-25 patvirtino ilgalaikio turto už 846,61 Lt nurašymo aktą, pagal kurį turtas nustatytąjį laiką nebuvo atitarnavęs ir visiškai nusidėvėjęs (likutinė vertė – 517,47 Lt), nenustačius, ar jis nepataisomai sugedęs arba buvo sugadintas.

Direktorius V.J.Blaževičius 2002-04-30 įsakymu Nr.8a paskyrė ekonomistą – reikalų tvarkytoją B.Telyčėną materialiai atsakingu ūkio reikalams tvarkyti vietoje buvusio atsakingo H.Valėno. Pažeidžiant Inventorizacijos tvarkos 5 ir 10 p., keičiantis materialiai atsakingiems asmenims, direktorius V.J.Blaževičius perduodamo vieno materialiai atsakingo asmens kitam atsakingam asmeniui turto inventorizacijai nesudarė komisijos.

Nepakankamas dėmesys skiriamas atskaitingų asmenų atsiskaitymams. Pažeisdamas Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr.179 patvirtintų Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių (toliau – Kasos taisyklės) 9 p. reikalavimus, Fondas kai kuriais atvejais pinigus išmokėjo darbuotojams, kurie nebuvo paskirti atlikti įvairias mokėjimo operacijas, nereikalavo iš atskaitingų asmenų gražinti į kasą nepanaudotų pinigų.

Pastebėjimas

Fondo direktoriui V.J.Blaževičiui iš kasos buvo išduoti pinigai: 2002-10-02 – 1500 Lt ir 2002-11-11 – 1200 Lt. V.J.Blaževičius iki 2002 metų pabaigos su buhalterija atsiskaitė tik už 944,11 Lt, 1755,89 Lt liko nepanaudoti, kurių į kasą negražino. Direktorius V.J.Blaževičius dalį 2002 m. išduotų ir nepanaudotų pinigų 1000 Lt gražino tik 2003-02-04, 755,89 Lt negražino iki šiol.

Direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2002-04-30 įsakymu Nr.8a atskaitingam asmeniui B.Telyčėnui nustatė atsiskaitymo su buhalterija terminą. Pažeidžiant Kasos taisyklių 9 p. reikalavimus, direktorius V.J.Blaževičius nepatvirtino kitų atskaitingų asmenų atsiskaitymo su buhalterija tvarkos bei terminų.

Fondo vidaus kontrolės sistema nepakankamai efektyvi, nes pareigos paskirstytos taip, kad vienas asmuo atlieka ir kontroliuoja kasos operacijas.

Direktoriaus V.J.Blaževičiaus 1998-08-08 patvirtintų Fondo vyriausiojo buhalterio nuostatų 6 punkte nurodytos vyriausiojo buhalterio funkcijos prieštarauja Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr.179 patvirtintų Kasos taisyklių 11 ir 12 p. nuostatomis.

Pažeidžiant Kasos taisyklių 25 p., direktorius V.J.Blaževičius įsakymu nepavedė vyriausiajai buhalterei D.Puidokienei laikinai arba nuolat eiti kasininko pareigas.

Pažeidžiant Kasos taisyklių 11 p. nuostatas, draudžiančias duoti kasos pajamų ir išlaidų orderių blankus mokantiems arba paimantiems pinigus asmenims, ir 12 p. nuostatas, kad priėmęs išrašytus buhalterijoje kasos pajamų ir išlaidų orderius, kasininkas privalo patikrinti jų įforminimo teisingumą, vyriausioji buhalterė D.Puidokienė atliko kasos operacijas ir pati išrašė kasos pajamų ir išlaidų orderius.

Pažeidžiant Kasos taisyklių 4 p. reikalavimus, audituojamuoju laikotarpiu pinigai iš kasos buvo išmokami pagal mokėjimo žiniaraštį, neišrašius kasos išlaidų orderio.

Fondo buhalterijoje nesudarytas analitinės apskaitos registras normatyviniam automobilių padangų ir akumuliatorių eksploatavimo laikotarpiui. Fonde nenustatyta atsarginių dalių (padangų, akumuliatorių) vertės nurašymo į išlaidas perduodant jas eksploatuoti tvarka. Pavyzdžiui, Fondas 2001 m. tarnybiniam automobiliui "Audi – 80" nupirko 2 padangas už 242 Lt ir pagal direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2001-09-28 patvirtintą aktą šias atsargines dalis kaip panaudotas nurašė į išlaidas. Tam pačiam tarnybiniam automobiliui Fondas 2002 m. nupirko kitas 4 padangas už 320 Lt ir pagal direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2002-11-30 patvirtintą aktą jas kaip panaudotas taip pat nurašė į išlaidas.

Išvada:

Fondo vidaus kontrolė neefektyvi.

2. VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ NAUDOJIMAS

Vyriausybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos 2001 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymu, 2001-08-06 nutarimu Nr.969 "Dėl 2001 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo" Fondui patvirtino 100,00 tūkst. Lt asignavimų programos "Kompensacija už buvusioms profesinėms sąjungoms priklausiusius objektus, kurie perimti valstybės ir privatizuoti" vykdymui, iš jų asignavimų darbo užmokesčiui nebuvo skirta (programos kodas – 1.1).

Fondo 2001 m. vykdomos programos tikslai nebuvo nustatyti. Programos uždaviniams įvertinti nebuvo nustatyti kiekybiniai ir kokybiniai vertinimo kriterijai, kaip reikalaujama tuo laikotarpiu galiojusios finansų ministro ir valdymo ir reformų ir savivaldybių reikalų ministro 2000-05-03 įsakymu Nr.112/50 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos 2.3.4 p.

Pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 dalies 2 p., valstybės biudžeto asignavimų valdytojas V.J.Blaževičius nenustatė ir nepatvirtino 2001 m. Fondo vykdomos programos išlaidų sąmatos.

Fondas 2001 metais valstybės biudžeto asignavimus, skirtus programos vykdymui, panaudojo 31910 Lt darbuotojų darbo užmokesčiui ir 6465 Lt įnašams socialiniam draudimui.

Pažeidžiant Fondo įstatų 2 p. reikalavimus, Fondo taryba nepatvirtino 2001 m. vykdomosios institucijos finansinių išlaidų sąmatos, nes:

- Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto paskirstymo 2000-07-20 įstatymo Nr.VIII-1890 5 str. 1 d. tarybos įgaliojimai nuo 2001-07-01 buvo nutraukti ir Fondas turėjo būti likviduotas.

- Seimas 2002-01-22 priėmė Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymą Nr.IX-723, kuriuo siekiama profesinėms sąjungoms sudaryti galimybę efektyviau disponuoti profesinių sąjungų turto ir lėšomis, ir nurodė, kad Fondas turta valdo, naudoja ir disponuoja juo tarybos nustatyta tvarka. Seimo 2002-04-04 nutarimu Nr.IX-835 “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms tarybos” ankstesnė tarybos sudėtis pakeista.

Audito metu Fondas pateikė duomenis apie 2001 m. padarytas išlaidas, kur nurodyta, kad Fondas 2001 m. gavo 99300 Lt biudžeto lėšų, ir 22115 Lt kitokių pajamų, paėmė 20000 Lt paskolą, iš viso gavo 141415 Lt. Visos 2001 m. išlaidos sudaro 120850 Lt, iš jų: 57141 Lt išmokėta darbo užmokesčio ir sumokėta fizinių asmenų pajamų mokesčio, 17064 Lt – įnašų socialiniam draudimui, 3855 Lt – įvairių delspinigių, 5468 Lt panaudota tarnybinio automobilio išlaikymui, 2301 Lt – komandiruočių išlaidoms apmokėti, 3774 Lt – už komunalines paslaugas, 3728 Lt – už telefoninius pokalbius apmokėti ir kt. Liko nepanaudota 20564,49 Lt.

Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu Fondui biudžeto asignavimų nebuvo skirta ir jokie norminiai aktai nenumatė, kad lėšos Fondo administracijai išlaikyti būtų skiriamos iš valstybės biudžeto.

Finansų ministrė D.Grybauskaitė 2002-05-17 raštu Nr.0202-02-0209877-0210188/020561 “Dėl lėšų skyrimo Specialiajam fondui veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti” informavo Seimo Biudžeto ir finansų komitetą, kad jų manymu Fondo administracijos išlaikymas bei kitos Fondo veiklos išlaidos turėtų būti dengiamos iš lėšų, gautų valdant ir naudojant Fondui perduotą turta, ir tai turėjo būti numatyta tarybos nustatytoje tvarkoje.

Vyriausybė 2002-08-21 nutarimu Nr.1294 “Dėl lėšų skyrimo” Fondui skyrė iš Vyriausybės rezervo 50000 Lt Profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatyme numatytų užduočių vykdymo išlaidoms iš dalies finansuoti.

Taryba 2002-09-03 posėdyje (protokolas Nr.111) patvirtino Fondo 2002 m. išlaidų sąmatą 95000 Lt: 50000 Lt - valstybės biudžeto lėšos, 45000 Lt – lėšos, gautos pardavus profesinių sąjungų turta.

Pastebėjimas

Finansų ministerijos 2002-08-23 pažymoje Nr.98 apie biudžeto pakeitimus nurodyta, kad lėšos skirtos pagal ekonominės klasifikacijos kodą 1.03.3.01 – pervedamos lėšos ne pelno institucijoms. Pateiktoje Finansų ministerijai Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo apyskaitoje 2002 m. gruodžio 31 d., pasirašytoje direktoriaus V.J.Blaževičiaus ir vyriausiosios buhalterės D.Puidokienės, nurodyta, kad Fondas gavo 49,4 tūkst. Lt asignavimų ir tiek pat padarė kasinių ir faktinių išlaidų, tačiau išlaidas nurodė ne pagal ekonominės klasifikacijos kodą 1.03.3.01, pagal kurį lėšos buvo skirtos, o pagal 1.01.3.30 – kitos paprastosios išlaidos.

Audito metu Fondas pateikė duomenis apie 2002 m. pajamų – išlaidų sąmatos vykdymą, kur nurodyta, kad Fondas 2002 m. gavo 49400 Lt biudžeto, 45000 Lt profsąjungų lėšų ir 7677 Lt kitų pajamų, iš viso 102077 Lt. Padarė išlaidų už 91872 Lt, iš jų: 47209 Lt panaudojo darbo užmokesčiui, 14897 Lt – įnašams socialiniam draudimui ir kitokių išlaidų.

Pastebėjimas

Pagal Fondo pateiktus duomenis matyti, kad didžiausią Fondo išlaidų dalį sudaro darbo užmokestis ir įnašai socialiniam draudimui: 2001 m. – 61,4 %, 2002 m. – 67,6 % visų išlaidų. Fondas kai kuriais atvejais nesilaikė patvirtintos sąmatos, pavyzdžiui, 2002 m. darbo užmokesčiui patvirtinta 45730 Lt, o panaudojo 1479 Lt daugiau. Nesilaikydamas sąmatoje patvirtintų rodiklių, direktorius V.J.Blaževičius 2002-12-16 įsakymu Nr.28 Fondo ekonomistui B.Telyčėnui už operatyvų ir kokybišką dokumentacijos paruošimą ir tvarkymą 2002 metais skyrė vieno mėnesio darbo užmokesčio dydžio (1432,50 Lt) premiją. Pagal 2002-12-30 kasos išlaidų orderį Nr.30 B.Telyčėnui išmokėta 1246,19 Lt premija.

Fondas nesilaikė reikalavimų apskaitos informacijai, t.y. biudžeto lėšų apskaitos netvarkė taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams, tuo neuztikrino Buhalterinės apskaitos įstatymo 4 str. 1, 3 p. nuostatų vykdymo. Biudžeto išlaidos negrupuojamos pagal finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr.352 patvirtintą Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų klasifikaciją.

Fondas 2001 m. 35080 Lt ir 2002 m. – 10000 Lt biudžeto lėšų pervedė iš banko biudžetinės sąskaitos į Fondo atsiskaitomąją sąskaitą ir išlaidas darė bendrai, neišskiriant biudžeto lėšų.

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičiaus (paskolos gavėjas), ir Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos vykdomasis komitetas, atstovaujamas pirmininko A.Bružo (toliau - paskolos davėjas), 2000-12-20 pasirašė Paskolos sutartį, pagal kurią paskolos davėjas 3

mėnesiams perdavė Fondo nuosavybėn 12000 Lt, o Fondas įsipareigojo grąžinti tokią pat pinigų sumą su procentais. Pagal šios sutarties 3 p. procentų (palūkanų) dydis sudaro 4 % per mėnesį.

Fondo taryba (posėdžio pirmininkas A.Bružas) 2001-06-25 nutarė (protokolas Nr.104) suteikti paskolą lėšų sąskaita pardavus UAB “Neringos kopos” turtą ir buvo įpareigojusi generalinę direktorę M.Dobilienę pasirašyti paskolų sutartis.

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičiaus, ir anksčiau minėtas paskolos davėjas 2002-01-10 pasirašė kitą Paskolos sutartį dėl 4132 Lt paskolos. Pagal šią Paskolos sutartį procentų (palūkanų) dydis sudaro taip pat 4 % per mėnesį. Už prievolės vykdymo termino praleidimą sutartyse nustatyti delspinigiai po 0,06 %, skaičiuojami už kiekvieną termino praleidimo dieną.

Pastebėjimas

Fondo direktorius V.J.Blaževičius sudarė ekonomiškai nenaudingas Fondui paskolos sutartis, nes tuo laikotarpiu komerciniai bankai teikė paskolas su žymiai mažesnėmis palūkanomis. Pavyzdžiui, VILIBOR (vidutinės tarpbankinės palūkanų normos) 2000-10-01 – 2000-12-31 laikotarpio duomenimis skelbtų palūkanų vidutinė reikšmė 1 metams buvo 9,30%, o 2001-10-01 – 2002-01-10 laikotarpiu buvo 5,30%. Tuo tarpu direktorius V.J.Blaževičius pinigų pasiskolino už 48 % metinių palūkanų.

Fondas 2001-09-18 mokėjimo pavedimu Nr.11 Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos vykdomajam komitetui grąžino paskolą 12000 Lt, sumokėjo 1231 Lt delspinigių ir 3840 Lt palūkanų, iš viso pervedė 17071 Lt arba 42,3 % daugiau nei pasiskolino.

Vilniaus m. savivaldybės ekonomikos departamento biudžeto ir finansų skyrius pagal teismo sprendimą 2002-01-25 grąžino Fondui 14132,38 Lt mokesčių už patalpų nuomą, kuriuos Fondas turėjo pervesti Lietuvos švietimo darbuotojų profesinei sąjungai. Fondas 2002-02-01 mokėjimo pavedimu Nr.2 pervedė Lietuvos darbuotojų profesinės sąjungos vykdomajam komitetui ne visą 14132,38 Lt grąžintiną sumą, o 10000 Lt. Dėl likusios dalies (4132 Lt) pasirašė anksčiau minėtą paskolos sutartį. Fondas 2002-10-25 mokėjimo pavedimu Nr.20 grąžino Lietuvos darbuotojų profesinės sąjungos vykdomajam komitetui iš viso 5441,02 Lt (4132 Lt paskolą ir 1309,02 Lt palūkanų ir delspinigių) arba 31,7 % daugiau nei pasiskolino.

Išvados:

1. Fondo 2001 m. programos “Kompensacija už buvusioms profesinėms sąjungoms priklausiusius objektus, kurie perimti valstybės ir privatizuoti” (programos kodas – 1.1) vykdymas neatitinka Seimo 1994-02-17 nutarimu Nr. I-400 patvirtintų Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti nuostatuose nustatyto tikslo – remti veikiančias ir besisteigiančias profesines sąjungas – išlaidos padarytos tik Fondo darbuotojų išlaikymui.

2. Programos uždaviniams įvertinti nebuvo nustatyti kiekybiniai ir kokybiniai vertinimo kriterijai, kaip reikalaujama tuo laikotarpiu galiojusios finansų ministro ir valdymo ir reformų ir savivaldybių reikalų ministro 2000-05-03 įsakymu Nr.112/50 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos 2.3.4 p.

3. Pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 dalies 2 p., valstybės biudžeto asignavimų valdytojas V.J.Blaževičius nenustatė ir nepatvirtino 2001 m. Fondo vykdomos programos išlaidų sąmatos.

4. Iš Vyriausybės rezervo 2002 m. skirtus biudžeto asignavimus Fondas panaudojo darbuotojų išlaikymui, skolų, palūkanų ir delspinigių padengimui bei kitoms išlaidoms. Direktorius V.J.Blaževičius 2000-12-20 ir 2002-01-10 sudarė ekonomiškai nenaudingas Fondui paskolos sutartis, pagal kurias Fondas iš valstybės biudžeto lėšų grąžino Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos vykdomajam komitetui 16132 Lt paskolą, sumokėjo 6380 Lt palūkanų ir delspinigių, iš viso pervedė 22512 Lt arba 39,5% daugiau nei pasiskolino.

3. TURTO APSKAITOS BŪKLĖS VERTINIMAS

Valstybės kontrolė 1998 m. nustatė, kad Fondas, pažeidžiant tuo laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 9 str. ir Vyriausybės 1993-10-27 nutarimo Nr.804 “Dėl įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės” reikalavimus, apskaitoje neužpajamavo 1994-10-01 būklei suinventorizuoto 12 345 508,62 Lt vertės turto, Fondo nuosavybe pripažinto pagal Seimo 1993-06-01 nutarimo Nr.I-166 3 p. ir 1995-10-01 būklei suinventorizuoto 17699466,60 Lt vertės turto, Fondo nuosavybe pripažinto pagal Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl Lietuvos Respublikos sanatorinių – kurortinių įstaigų ir poilsio namų, valdytų buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų, nuosavybės nustatymo” 2 str.¹.

Nustatyta, kad pažeidžiant Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” (1995-02-23 įstatymo Nr.I-817 red.) 6 str., Fondo direktorius V.J.Blaževičius, vykdydamas neteisėtus Fondo tarybos nutarimus, 1996-1997 metais įsteigė uždariusias akcines bendroves “Vilniaus koncertų ir sporto rūmai”, “Neringos kopos”, “Anykščių šilelis”, “Profesijų autoūkis”, “Trakų poilsio namai”, “Lampėdžių poilsinė”. Pažeidžiant tuo laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 9 str. ir Vyriausybės 1993-10-27 nutarimo Nr.804 “Dėl įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės” reikalavimus, buvusi vyriausioji buhalterė A.Kajėnienė finansinėje apskaitoje neužfiksavo ūkini

---

¹ Valstybės kontrolės Biudžetinių įstaigų kontrolės skyriaus viršininko A. Mačiekaus 1999-01-29 sprendimas Nr. 10 “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti tikrinimo rezultatų”.

operacijų ir Fondo balanse neatvaizdavo 12 821 187 Lt ilgalaikio finansinio turto, kurį Fondas investavo į steigiamas bendroves².

Vykdydamas Valstybės kontrolės 1999-01-29 sprendimo Nr.10 įpareigojimą laikytis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų perimant, apskaitant ir naudojant Fondui priskirtą turtą, direktorius V.J.Blaževičius 1999-06-16 informavo Valstybės kontrolę, kad Fondas pavaldžioms organizacijoms jam priklausantį turtą yra perdavęs pagal panaudos sutartis ir visas Fondui priklausantis nuosavybės teisėmis profsajungų turtas šiuo metu yra pilnai apskaitomas Fondo balanse.

Audito metu nustatyta, kad Fonde nepakankama pavaldžioms organizacijoms pagal panaudos sutartis perduoto turto naudojimo ir apskaitos kontrolė. Fondas neveda ilgalaikio turto, perduoto pagal panaudos sutartis (sanatorijai “Nemunai”, “Druskininkų sveikatingumo centras”, “Palangos Jūratė”, “Palangos sveikatingumo rūmai”) analitinės apskaitos – turto apskaitą veda, nusidėvėjimą apskaičiuoja turto gavėjai ir metų gale teikia duomenis Fondui.

Pažeidžiant Vyriausybės 1998-07-30 nutarimu Nr.955 patvirtintos “Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo ir jo remonto darbų apskaitos tvarkos” 6 p., ilgalaikio materialaus turto, perduoto pagal panaudos sutartis, nusidėvėjimą metų gale apskaičiuoja ne Fondas (turto savininkas), o organizacijos, kurioms perduotas turtas. Fondas ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimą įrašo į metinę finansinę atskaitomybę pagal įmonių pateiktus duomenis. Fondo 2002-01-01 metinės finansinės atskaitomybės duomenimis balansinė ilgalaikio materialaus turto, perduoto viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis, vertė sudarė 12 592 273 Lt.

Pastebėjimas

Fondas neveda ilgalaikio turto, perduoto pagal panaudos sutartis, analitinės apskaitos, tuo būdu neužtikrina turto naudojimo ir apskaitos kontrolės.

Siekiant nustatyti, ar Fondas efektyviai valdo jam priskirtą turtą, pasirinktinai audituota UAB “Profsajungų autoūkis” perduoto turto apskaita. Iš apskaitos ir finansinės atskaitomybės dokumentų nustatyta neatitikimų apskaitant turtą tiek Fonde, tiek UAB “Profsajungų autoūkis”.

Valstybės kontrolė 1999 m. atliko UAB “Profsajungų autoūkis” privatizavimo ir akcionavimo teisėtumo dokumentinį tikrinimą už laikotarpį nuo 1993-03-01 iki 1999-05-01³

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičiaus, vadovaudamasis Fondo tarybos 1996-09-27 sprendimu, Uždarnosios akcinės bendrovės “Profsajungų autoūkis“ 1996-09-21 steigimo aktu nutarė:

---

² Valstybės kontrolės Biudžetinių įstaigų kontrolės skyriaus viršininko A. Mačiekiaus 1999-01-29 sprendimas Nr. 10 “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti tikrinimo rezultatų”.

³ Valstybės kontrolės 1999-06-08 ataskaita Nr. 120-17 “Dėl UAB “Profsajungų autoūkis” privatizavimo ir akcionavimo teisėtumo”;

- steigti UAB “Profesajungų autoūkis” ir įsigyti 100 % šios bendrovės akcijų;
- perduoti steigiamai įmonei Lietuvos laisvųjų profesajungų konfederacijos personalinės įmonės “Autoūkis” (toliau – PĮ “Autoūkis”) turta, lėšas iš sutartinių santykių atsiradusias teises, prievolės ir įsipareigojimus;
- suformuoti 74530 Lt vertės įstatinį kapitalą ir išleisti 7453 paprastąsias vardines 10 Lt nominalios vertės akcijas;
- skirti UAB “Profesajungų autoūkis” direktoriumi Alfredą Kisielių ir įgalioti jį tvarkyti visus su bendrovės registravimu susijusius reikalus.

Fondo taryba 1996-09-27 posėdyje klausimo dėl UAB “Profesajungų autoūkis” steigimo akto nesvarstė ir sprendimo nepriėmė, o tik patvirtino UAB “Profesajungų autoūkis” įstatus.

Pastebėjimas

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 1996-09-21 steigimo akte nurodydamas, kad vadovaujasi 1996-09-27 – t.y. vėlesniu Fondo tarybos nutarimu, neturėjo įgaliojimų pasirašyti UAB “Profesajungų autoūkis” steigimo akto.

Fondo taryba 1996-09-27 posėdyje klausimo dėl UAB “Profesajungų autoūkis” steigimo akto nesvarstė ir sprendimo nepriėmė, o tik patvirtino UAB “Profesajungų autoūkis” įstatus.

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičius, ir steigiama UAB “Profesajungų autoūkis”, atstovaujama direktoriaus A.Kisieliaus, 1996-09-27 sudarė Uždarosios akcinės bendrovės “Profesajungų autoūkis” akcijų pasirašymo sutartį, kuria suformavo 74530 Lt vertės įstatinį kapitalą ir išleido 7453 paprastąsias vardines 10 Lt nominalios vertės akcijas. Fondas įsipareigojo pasirašytų akcijų emisijos kainą apmokėti tokiais įnašais:

- turtiniais įnašais, kurių sąrašas yra neatskiriamas šios sutarties priedas, įvertintais 72030 Lt (Sutarties 4.1 p.),
- pinigais – 2500 Lt (Sutarties 4.2 p.).

Fondo direktorius V.J.Blaževičius ir vyriausioji buhalterė D.Puidokienė 1999-05-07 raštu Nr. 130 informavo Valstybės kontrolę, kad dokumentų, patvirtinančių turtinį 72030 Lt vertės įnašą (turto sąrašo bei patvirtinimo, kad turtas yra perduotas) neturi⁴.

UAB “Profesajungų autoūkis” steigėjo atstovas – Fondo direktorius V.J.Blaževičius, viršydamas jam suteiktus įgaliojimus, 1996-09-27 sprendimu pripažino bendrovės įstatinį kapitalą apmokėtu ir patvirtino, jog turtiniai įnašai įvertinti 72030 Lt., kai tuo tarpu Fondo įstatų V skyriaus 2 d. nustatyta, jog sprendimus dėl turto naudojimo, disponavimo ir perdavimo priima Fondo taryba.

---

⁴ Valstybės kontrolės 1999-06-08 ataskaita Nr. 120-17 “Dėl UAB “Profesajungų autoūkis” privatizavimo ir akcionavimo teisėtumo”

Pastebėjimai:

Nebuvo pagrindo pripažinti UAB "Profesjonų autoūkis" įstatinį kapitalą suformuotu ir apmokėtu, nes:

1) Fondo direktoriaus V.J.Blaževičiaus ir UAB "Profesjonų autoūkis" direktoriaus A.Kisieliaus 1996-09-27 pasirašytoje UAB "Profesjonų autoūkis" akcijų pasirašymo sutartyje akcijas iš dalies apmokant nepiniginiu įnašu, neįvardytas turtas, kuriuo apmokama;

2) Pažeidžiant Fondo įstatų V skyriaus 2 dalies nuostatas – sprendimus dėl turto naudojimo, disponavimo ir perdavimo priima Fondo taryba, V.J.Blaževičius 1996-09-27 be tarybos nurodymo pasirašė UAB "Profesjonų autoūkis" steigėjo sprendimą, kuriuo pripažino bendrovės įstatinį kapitalą apmokėtu ir patvirtino, jog turtiniai įnašai įvertinti 72030 Lt.

UAB "Profesjonų autoūkis" bei įstatatai 1996-11-20 buvo įregistruoti Vilniaus miesto savivaldybės Rejestro tarnyboje. Įstatuose nurodytas 74530 Lt įstatinis kapitalas suformuotas nebuvo⁵. UAB "Profesjonų autoūkis" turtas 1997-01-01 metinės finansinės atskaitomybės duomenimis sudarė 2599 Lt.

Fondo taryba 1996-11-29 priėmė nutarimą reorganizuoti Lietuvos laisvųjų profesjonų konfederacijos personalinę įmonę "Autoūkis" (toliau – PĮ "Autoūkis") nuo 1997-01-01 (nutarimas Nr.44). Šiuo nutarimu sudarė reorganizavimo komisiją, kurią įpareigojo iki 1997-01-15 organizuoti pagrindinių priemonių, inventoriaus, piniginių lėšų, vertybinių popierių, kitų materialinių vertybių ir dokumentų perdavimą – priėmimą iš PĮ "Autoūkis" balanso į UAB "Profesjonų autoūkis" balansą. Tačiau PĮ "Autoūkis" turtas Fondo nuosavybėn buvo perduotas anksčiau: 1994-09-01 perdavimo – priėmimo aktais Nr.1, 2, 1994-10-06 – Nr.1, 2, 3, 5.

Tokiu būdu PĮ "Autoūkis" 1995, 1996 metais 1994-10-06 Fondo nuosavybėn perduotu turtu ir toliau disponavo, neteisėtai apskaitydama jį įmonės apskaitos registruose⁶.

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičiaus ir UAB "Profesjonų autoūkis", atstovaujama direktoriaus A.Kisieliaus, 1997-01-14 pasirašė Pastatų (pastatų komplekso) ir juose esamo turto riboto naudojimo sutartį, pagal kurią Fondas savo nuosavybės turtu (taip pat - pastatu, esančiu Rinktinės g. 5, Vilniuje) ir lėšomis pavedė ribotai naudotis, valdyti ir šeiminkauti UAB "Profesjonų autoūkis" direktoriui A.Kisieliui iki 1999-11-15.

Komisija (patvirtinta tarybos 1996-11-29 nutarimu Nr. 44, pirmininkas – tarybos narys A.Gedgudas) 1997-01-15 perdavimo – priėmimo aktu perdavė UAB "Profesjonų autoūkis" turta,

⁵ Valstybės kontrolės 1999-06-08 ataskaita Nr. 120-17 "Dėl UAB "Profesjonų autoūkis" privatizavimo ir akcionavimo teisėtumo";

⁶ Ten pat.

kuris 1997-01-01 pagal išvestus balansinius rodiklius skaitėsi PĮ “Autoūkis” balanse: ilgalaikio turto už 286641,23 Lt (pastatą – likutinė vertė 234805,24 Lt, transporto priemonės – likutinė vertė 21157,28 Lt, kitą materialų turtą – likutinė vertė 30678,71 Lt), 19918,55 Lt kasoje ir atsiskaitomojoje sąskaitoje, gautinas sumas – 106,43 Lt, kito trumpalaikio turto už 46000,12 Lt, iš viso 356166,36 Lt vertės turto.

Pastebėjimai:

1) Lietuvos laisvųjų profsajungų konfederacijos personalinės įmonės “Autoūkis” (toliau – PĮ “Autoūkis”) turtas Fondo nuosavybėn buvo perduotas: 1994-09-01 – 1994-10-06 perdavimo – priėmimo aktais, tačiau šis turtas Fondui faktiškai perduotas nebuvo – šiuo turtu 1995, 1996 metais toliau disponavo PĮ “Autoūkis”, apskaitydama jį įmonės apskaitos registruose;

2) Fondo taryba po perdavimo – priėmimo aktų pasirašymo 1995-01-18 nutarimu patvirtino, kad Fondo nuosavybėn yra perimtas PĮ “Autoūkis” turtas, kurio vertė 381630,55 Lt.

3) Fondo taryba 1996-11-29 priėmė nutarimą reorganizuoti PĮ “Autoūkis” nuo 1997-01-01 (nutarimas Nr.44). Šiuo nutarimu sudaryta reorganizavimo komisija 1997-01-15 perdavimo – priėmimo aktu perdavė steigiamai UAB “Profsajungų autoūkis” turtą, kuris 1997-01-01 pagal išvestus balansinius rodiklius skaitėsi PĮ “Autoūkis” balanse, iš viso 356166,36 Lt vertės turto.

4) Komisija 1997-01-15 perdavimo – priėmimo aktu perdavė steigiamai UAB “Profsajungų autoūkis”:

- PĮ “Autoūkis” turtą, kuris nebuvo inventorizuotas;

- Pastatą, esantį Rinktinės g. 5, Vilniuje, kuris Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės duomenimis nuosavybės teise nuo 1995-11-27 buvo registruotas Fondo vardu.

UAB “Profsajungų autoūkis” 1997-03-31 balanse atvaizdavo 234071 Lt vertės pastatą, 49698 Lt kitą ilgalaikį turtą bei 74530 Lt įstatinį kapitalą. Vadovaujantis tuo laikotarpiu galiojusio Akcinių bendrovių įstatymo (1994-07-05, Nr.I-528) 31 str. 1 d., perkainojimo rezervas – tai ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. UAB “Profsajungų autoūkis” 1997-03-31 balanse perkainojimo rezervas sudarė 275806 Lt. PĮ “Autoūkis” 1994-09-01 balanse, sudarytame perduodant valdomą turtą Fondo nuosavybėn (1994-09-01 aktas Nr. 01), perkainojimo rezervas nebuvo atvaizduotas ir 1997-01-15 aktu nebuvo perduotas iš balanso į balansą.

Pastebėjimas

UAB “Profesjonų autoūkis” 1997-03-31 balanse neturėjo juridinio pagrindo atvaizduoti:

- **pastato Rinktinės g. 5, Vilniuje, valdomo pagal riboto naudojimo sutartį ir kito turto, nuosavybės teisę priklausiusio Fondui;**
- **275806 Lt perkainojimo rezervo.**

Fondo 1999-01-01 metinėje finansinėje atskaitomybėje atvaizduota ir lentelėje prie paaiškinamojo rašto detalizuota Fondo ilgalaikio materialaus turto už 20612246 Lt, perduoto jo įsteigtoms organizacijoms, iš jo perduoto UAB “Profesjonų autoūkis” ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė nurodyta 290 844 Lt (231102 Lt vertės pastatas, 16505 Lt - transporto priemonės ir 43237 Lt - kito turto).

UAB “Profesjonų autoūkis” 1999-01-01 balanse taip pat atvaizduota: 231102 Lt vertės pastatas, 16505 Lt vertės transporto priemonės, kitas materialus turtas už 43237 Lt.

Pastebėjimas

Metinėje finansinėje atskaitomybėje 1999-01-01 (balanse) tą patį ilgalaikį turtą (pastatą Rinktinės g. 5 Vilniuje, transporto priemones, kitą turtą) apskaitė ir Fondas, ir UAB “Profesjonų autoūkis”.

Fondas, atstovaujamas direktoriaus V.J.Blaževičiaus su UAB “Profesjonų autoūkis”, atstovaujama A. Kisieliaus, 1999-04-21 pasirašė Fondui priklausančio turto panaudos sutartį, kuria perdavė savo balanse apskaitomą 290844 Lt vertės turtą ir lėšas, panaudos gavėjui neatlygintinai naudotis neapibrėžtam laikui.

Pastebėjimai:

1) Fondui priklausančio turto 1999-04-21 panaudos sutartyje įvardyta tik perduodamo UAB “Profesjonų autoūkis” bendra turto vertė, nedetalizuojant turto kiekio ir pavadinimo. Panaudos sutartis sudaryta turtui ir lėšoms, kurį UAB “Profesjonų autoūkis” faktiškai valdė ir apskaitė savo balanse.

2) Turto balansinė vertė 1999-01-01 ir perduodamo 1999-04-21 ta pati – 290844 Lt, vadinasi, sausio –balandžio mėnesiais Fondas neskaičiavo jo balanse apskaitomo turto nusidėvėjimo.

1999-04-21 Fondui priklausančio turto panaudos sutarties 2.2.6. p. nurodyta, kad panaudos gavėjas – UAB “Profesjonų autoūkis” išsipareigoja už panaudos davėjo, t.y. Fondo teikiamas teisinės paslaugas kas mėnesį pervesti panaudos davėjui 500 Lt be PVM iki kito mėnesio 15 d.

Pastebėjimas

Fondas sutarties 2.2.6 p. įsipareigojo teikti teisinės paslaugas , kai tokia veikla – teisinių paslaugų teikimas nėra nurodyta Fondo nuostatuose.

UAB “Profesjonų autoūkis 1999-05-03 Vilniaus apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai pateikė 1997, 1998 m. patikslintą metinę finansinę atskaitomybę. UAB “Profesjonų autoūkis 1997 m. balanso pakeitimo paaiškinamajame rašte nurodė, kad patikslintame balanse parodytas tik tas turtas, kuris įsigytas bendrovės ūkinės veiklos pasekoje. UAB “Profesjonų autoūkis” 283784 Lt ilgalaikį turtą ir 74530 Lt įstatinį kapitalą atvaizdavo užbalansinėse sąskaitose, nes pastatais, transporto priemonėmis ir kitu ilgalaikiu turtu bendrovė ribotai naudojasi pagal 1996-11-15 panaudos sutartį, taip pat išjungė iš balanso įstatinį kapitalą 74530 Lt kaip steigėjo nuosavybę.

UAB “Profesjonų autoūkis” įstatų, 1996-11-20 įregistruotų Vilniaus miesto savivaldybės įmonių rejestre, 3.1 p. nurodyta, kad bendrovės įstatinis kapitalas sudaro 74530 Lt. Vadovaujantis Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 17 p., balanse turi būti nurodytas visas įmonės turtas ir nuosavybė. UAB “Profesjonų autoūkis” 1997 – 2001 metų finansinėje atskaitomybėje – balanse nenurodė įmonės nuosavybės, t.y. įstatinį kapitalą išskėlė į užbalansines sąskaitas.

Pažeidžiant Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 17 p., Fondas 1996 – 2000 metais neapskaitė buhalterinėje apskaitoje ir neatvaizdavo balanse 74530 Lt finansinio turto – 7453 UAB “Profesjonų autoūkis” akcijų (100 proc.), nors 1996-09-27 Fondo taryba pripažino bendrovės įstatinį kapitalą apmokėtu.

Pastebėjimas

Pažeidžiant tuo laikotarpiu galiojusios Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr. 804 patvirtintos Įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 17 p., Fondas 1996 – 2000 m. beapskaitė buhalterinėje apskaitoje ir neatvaizdavo balanse 74530 Lt finansinio turto – 7453 UAB “Profesjonų autoūkis” akcijų (100 proc.).

Fondo taryba, vadovaudamasi UAB “Profesjonų autoūkis” apskaitos duomenimis, 2000-10-12 sprendimu Nr. 96-4 nutarė pakeisti UAB “Profesjonų autoūkis” įstatinio kapitalo vertę, tačiau Vilniaus miesto savivaldybės Rejestro tarnyba 2001-04-04 raštu Nr.16-05-1198 UAB “Profesjonų autoūkis” grąžino perregistravimui pateiktus dokumentus. Motyvas – toks įstatų perregistravimas negalimas, nes: Fondui nesuteikta teisė steigti (kurti) pelno siekiančius ūki subjektus, kokiais yra akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės, Fondui taip pat neleidžiama dalinti

profesinių sąjungų turto šiems ūkio subjektams, UAB "Profų sąjungų ūkis", kurios vienintelis steigėjas yra Fondas, įsteigta ir įregistruota pažeidžiant galiojančius norminius aktus.

Fondo taryba 2000-10-12 sprendimu pripažino negaliojančia 1999-04-21 turto panaudos sutartį su UAB "Profų sąjungų ūkis"

Pastebėjimas

Fondo tarybai 2000-10-12 pripažinus 1999-04-21 panaudos sutartį su UAB "Profų sąjungų ūkis" negaliojančia, Fondui turtas gražintas nebuvo – UAB "Profų sąjungų ūkis" turtą naudojo, apskaitydama jį užbalansinėse sąskaitose.

Fondo vyriausioji buhalterė D.Puidokienė 2001 metais apskaitė 74530 Lt finansinį ilgalaikį turtą – turimas 7453 UAB "Profų sąjungų ūkis" akcijas, ir buhalterinėje apskaitoje nurašė 247037 Lt ilgalaikio materialaus UAB "Profų sąjungų ūkis" perduoto turto, taip pat 239584 Lt sumažino Fondo kapitalą.

Pastebėjimas

Pažeisdama tuo laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 9 str., vyriausioji buhalterė D.Puidokienė apskaitoje užfiksavo ūkinę operaciją, buhalterinių įrašų nepagrįsdama apskaitos dokumentais – 2001 m. neturėjo juridinio pagrindo (dokumento) nurašyti 247037 Lt vertės ilgalaikį materialų turtą bei mažinti buhalterinėje apskaitoje Fondo kapitalo.

Fondo vyriausioji buhalterė D.Puidokienė, pažeisdama Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 23.4 p. reikalavimus –Paaiškinamajame rašte prie 2002-01-01 metinės finansinės atskaitomybės, pateikdama bendruosius duomenis apie įmonę, nenurodė kapitalo pakitimų ir šių pakitimų priežasčių.

Pastebėjimas

Fondo taryba nesvarstė ir netvirtino Fondo kapitalo. Buhalterinėje apskaitoje kapitalas buvo mažinamas perleidus ilgalaikį turtą be Fondo tarybos nutarimo.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 2002-05-14 raštu Nr. 39 "Dėl nekilnojamojo turto UAB "Profų sąjungų ūkis" teisinės registracijos", adresuotu Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės Vilniaus filialui, prašė atlikti nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą Rinktinės g. 5, Vilniuje teisinę registraciją UAB "Profų sąjungų ūkis" vardu. V.J.Blaževičius prašymą motyvavo tuo, kad Fondas yra vienintelis steigėjas ir kad 1997-01-15 priėmimo – perdavimo aktu turtas (pastatas Rinktinės g. 5, Vilniuje, kitas materialus ilgalaikis bei trumpalaikis turtas) perduotas UAB "Profų sąjungų ūkis".

Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonėje pastato Rinktinės g. 5, Vilniuje nuosavybės teise nuo 2002-05-20 įregistruota UAB “Profsąjungų autoūkis” vardu, juridinis pagrindas – 1996-09-21 Steigimo aktas ir 1997-01-15 priėmimo perdavimo aktas.

Pastebėjimas

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 2002-05-14 raštu Nr. 39 prašydamas Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės atlikti nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą teisinę registraciją UAB “Profsąjungų autoūkis” vardu, viršijo įgaliojimus – Fondo taryba nesvarstė klausimo dėl pastato, esančio Rinktinės g. 5, Vilniuje, teisinės registracijos UAB “Profsąjungų autoūkis” vardu.

Pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 str., pardavus nekilnojamąjį turtą Palangos m., Fondo apskaitos registruose ūkinių įvykių duomenys nebuvo užregistruoti iki kito mėnesio 30 d., t.y. 2002-12-30. Fondo buhalterinėje apskaitoje šie duomenys nebuvo užregistruoti ir iki audito pabaigos – 2003-03-12. Taip pat nebuvo suregistruoti Fondo 2002 metų gruodžio mėn. duomenys Didžiojoje knygoje, neišvestos baigiamosios 2002 metų apyvartos bei 2002-12-31 buhalterinės apskaitos sąskaitų likučiai.

Pagal Fondo vyriausiosios buhalterės D.Puidokienės paaiškinimą, apskaitos registruose duomenys nesuregistruoti dėl to, Fondas neturi parduoto VŠĮ Palangos “Jūratė” ir VŠĮ “Palangos sveikatos rūmai” turto perdavimo – priėmimo akto. Fondas nekilnojamojo turto perdavimo – priėmimo 2002-10-28 pirkėjo pasirašytą aktą gavo tik 2003-02-24.

Fondas 1999-07-03 su Vilniaus apskrities viršininku A.Vidūnu pasirašė Valstybinės žemės nuomos ne žemės ūkio veiklai sutartį Nr. 452, pagal kurią Fondas 99 metams išsinuomojo 3467 kv. m ploto žemės sklypo dalį, esantį Rinktinės g. 3/19 ir 5, Vilniuje. Nuomojamo žemės sklypo nominali kaina 190078 Lt (indeksuota kaina – 304125 Lt).

Fondas pagal panaudos sutartį su Lietuvos profesinių sąjungų susivienijimu naudojami negyvenamosiomis patalpomis Jasinskio g. 9, Vilniuje, kurių bendras plotas 47,42 kv. m.

Pastebėjimas

Fondo apskaitoje 0 klasės sąskaitose “Balanse neatspindėtos teisės ir įsipareigojimai” neatvaizduotas nuomos ir panaudos sutarčių pagrindu gautas ir valdomas turtas - 3467 kv. m. ploto žemės sklypo dalis, esanti Rinktinės g. 3/19 ir 5, Vilniuje, ir 47,42 kv. m. negyvenamosios patalpos, esančios Jasinskio g. 9, Vilniuje.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius neužtikrina vadovaujamos institucijos finansinių ataskaitų teisingumo:

- 2002-01-01 metinės finansinės atskaitomybės formoje P “Kapitalo būklė” klaidingai atvaizduotas Fondo kapitalas: balanse (forma E) nurodytas 21 369 475 Lt, tuo tarpu formoje P –

10 234 303 Lt, tai yra vyriausioji buhalterė D.Puidokienė nurodė Fondo turimą ilgalaikį finansinį turtą – įsteigtų bendrovių akcijas;

- formoje O “Ilgalaikio turto būklė” neteisingai atvaizduoti turto būklės pokyčiai per 2001 metus.

Iš to darytina išvada, kad metinėje finansinėje atskaitomybėje 2002-01-01 pateikta informacija nėra patikima, tuo Fondas neužtikrino Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 4 – 7 p. reikalavimų metinei finansinei atskaitomybei. Vyriausioji buhalterė D.Puidokienė neužtikrino vyriausiojo buhalterio pareiginių nuostatų 2 ir 3 p. nustatytų funkcijų vykdymo – pateikti teisingus ataskaitinius duomenis, laiku įforminti su finansinėmis operacijomis susijusius dokumentus, apskaitos registrus.

Pastebėjimai:

Fondas nesilaikė reikalavimų apskaitos informacijai, t.y. turto 1996 – 2002 apskaitos netvarkė taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams.

Iš Fonde esančių buhalterinių dokumentų neįmanoma nustatyti jo valdomo turto dydžio. Fondo turto apskaitos būklė vertintina kaip nepatikima.

Fondas neužtikrino Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 7 p. reikalavimų metinei finansinei atskaitomybei – metinėje finansinėje atskaitomybėje 2002-01-01 pateikta informacija nėra patikima.

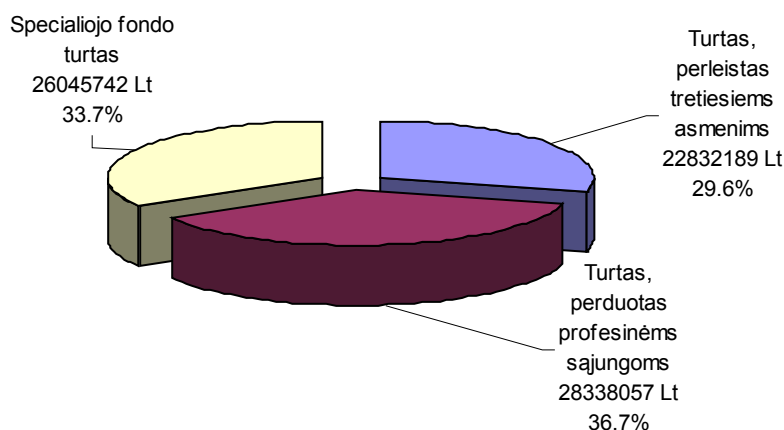
Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės 2003-02-10 duomenimis, Fondo vardu per visą jo veiklos laikotarpį buvo įregistruota nekilnojamojo turto, kurio vidutinė rinkos vertė – 77 215 988 Lt. (1-3 priedai). Iš jo:

1) Įvairioms profesinėms sąjungoms perduota turto, kurio vidutinė rinkos vertė – 28 338 057 Lt (1 priedas).

2) Tretiesiems asmenims perduota turto, kurio vidutinė rinkos vertė – 22 832 189 Lt. Turtas, nurodytas 2 priedo 4, 10, 15-17 punktuose ir kurio vidutinė rinkos vertė 10 090 188 Lt, perleistas tretiesiems asmenims iki 2002-02-13, t.y. pažeidžiant 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 (1995-02-23 redakcija) 6 str. reikalavimą, draudžiantį perduoti ar kitaip perleisti turtą ne profesinėms sąjungoms.

3) 2003-02-10 dienos duomenimis Fondas valdo turtą, kurio vidutinė rinkos vertė – 26 045 742 Lt.

Duomenys apie Specialiajam fondui priklausantį, perleistą tretiesiems asmenims ir perduotą profesinėms sąjungoms nekilnojamąjį turtą 2003-02-10 (rinkos verte)

Išvados:

1. Fondas, pažeisdamas 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 (1995-02-23 redakcija) 6 str. reikalavimą, draudžiantį parduoti ar kitaip perleisti turtą ne profesinėms sąjungoms, iki 2002-02-13 tretiesiems asmenims perleido turtą, kurio vidutinė rinkos kaina – 10 090 188 Lt.

2. Fondas nesilaikė reikalavimų apskaitos informacijai, t.y. turto apskaitos netvarkė taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams, tuo neužtikrino Buhalterinės apskaitos įstatymo 4 str. 1, 3 p. nuostatų vykdymo.

3. Pažeidžiant tuo laikotarpiu galiojusios Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr. 804 patvirtintos Įmonių, turinčių juridinio asmens teises, metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 17 p., Fondas 1996 – 2000 m. neapskaitė buhalterinėje apskaitoje ir neatvaizdavo balanse 74530 Lt finansinio turto – 7453 UAB “Prof sąjungų autoūkis” akcijų (100 proc.).

4. Pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 str., pardavus nekilnojamąjį turtą Palangos m., Fondo apskaitos registruose ūkinių įvykių duomenys nebuvo užregistruoti iki kito mėnesio 30 d., t.y. 2002-12-30. Fondo buhalterinėje apskaitoje šie duomenys nebuvo užregistruoti ir iki audito pabaigos – 2003-02-14. Taip pat nebuvo suregistruoti Fondo 2002 metų gruodžio mėn. duomenys Didžiojoje knygoje, neišvestos baigiamosios 2002 metų apyvartos bei 2002-12-31 buhalterinės apskaitos sąskaitų likučiai.

5. Fondas neužtikrino Vyriausybės 1993-10-27 nutarimu Nr.804 patvirtintos Ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 7 p. reglamentuojamų reikalavimų metinei finansinei atskaitomybei – metinėje finansinėje atskaitomybėje 2002-01-01 pateikta informacija nėra patikima:

- Pažeidžiant Ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarkos 17 p. reikalavimus, Fondo balanse nenurodytas visas turtas ir nuosavybė.

- Fondo apskaitoje 0 klasės sąskaitose “Balanse neatspindėtos teisės ir įsipareigojimai” neatvaizduotas nuomos ir panaudos sutarčių pagrindu gautas ir valdomas turtas.

6. Fonde nepakankama pavaldžioms organizacijoms pagal panaudos sutartis perduoto turto naudojimo ir apskaitos kontrolė:

- Pažeidžiant Vyriausybės 1998-07-30 nutarimu Nr.955 patvirtintos “Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo ir jo remonto darbų apskaitos tvarkos” 6 p., ilgalaikio materialaus turto, perduoto pagal panaudos sutartis, nusidėvėjimą metų gale apskaičiuoja ne Fondas (turto savininkas), o organizacijos, kurioms perduotas turtas. Fondas ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimą įrašo į metinę finansinę atskaitomybę pagal įmonių pateiktus duomenis.

- Fondas neveda ilgalaikio turto, perduoto pagal panaudos sutartis, analitinės apskaitos, tuo būdu neužtikrina turto naudojimo ir apskaitos kontrolės.

7. Vyriausioji buhalterė D.Puidokienė neužtikrina vyriausiojo buhalterio pareiginių nuostatų 2 ir 3 p. nustatytų funkcijų vykdymo – užtikrinti teisingus ataskaitinius duomenis, laiku įforminti su finansinėmis operacijomis susijusius dokumentus, apskaitos registrus:

- iš Fonde esančių buhalterinių apskaitos dokumentų neįmanoma nustatyti jo valdomo turto dydžio. Fondo turto apskaitos būklė vertintina kaip nepatikima.

- pažeisdama tuo laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 9 str., apskaitoje užfiksavo ūkinę operaciją, buhalterinių įrašų nepagrįsdama apskaitos dokumentais – 2001 m. neturėjo juridinio pagrindo (dokumento) nurašyti 247037 Lt vertės ilgalaikį materialų turta bei mažinti buhalterinėje apskaitoje Fondo kapitalo.

4. FONDO VEIKLOS, VALDANT BUVUSIŲ LIETUVOS TSR PROFESINIŲ SĄJUNGŲ TURTA, VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba 1990-07-30 nutarimu Nr.I-437 “Dėl paramos besisteigiančioms profsajungoms ir buvusių valstybinių profsajungų turto” nustatė, kad Lietuvos TSR veikusios profesinės sąjungos buvo valstybinės, o ne visuomeninės organizacijos. Iš jų vardu sukauptų lėšų ir valstybinių dotacijų pastatytos gydyklos, sanatorijos, sukurtas kitas turtas. Taip pat pažymima, kad šis turtas priklauso visiems Lietuvos žmonėms. Aukščiausioji Taryba

minėtu nutarimu pavedė Vyriausybei inventorizuoti Lietuvos TSR veikusių profsajungų turtą ir nustatyti šio turto įsigijimo šaltinius bei dydį.

Pastebėjimas

Aukščiausioji Taryba 1990-07-30 nutarimu Nr.I-437 pripažino, kad Lietuvos TSR veikusios profsajungos buvo valstybinės, o ne visuomeninės organizacijos. Lietuvos TSR buvusių valstybinių profesinių organizacijų sukauptas turtas negalėjo tapti kokio nors vieno profesinio susivienijimo nuosavybe.

Lietuvos Respublikos Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” 3 str. 2 p. nurodyta, kad buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turtas, sukurtas valstybės ir Lietuvos žmonių lėšomis, inventorizuotas 1990-07-30 Aukščiausiosios Tarybos nutarimu Nr.I-437 nustatyta tvarka, perduodamas nuosavybėn valstybei, Lietuvos sporto draugijai “Žalgiris” ir Fondui. Taip pat yra nurodyta, kad Fondas per 5 metus perduoda turtą veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms.

Lietuvos Respublikos Seimas 1993-06-01 nutarimu Nr.I-166 “Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto įvertinimo” 3 str. ir Lietuvos Respublikos 1995-06-08 įstatymo Nr.I-934 “Dėl Lietuvos Respublikos sanatorinių – kurortinių įstaigų ir poilsio namų, valdytų buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų nuosavybės nustatymo” 2 str. pripažino, koks turtas perduodamas Fondo nuosavybėn.

Seimo 1994-02-17 nutarimu Nr.I-400 patvirtintuose Fondo nuostatuose nurodyti Fondo uždaviniai – inventorizuoti, perimti, paskirstyti ir perduoti profesinių sąjungų nuosavybėn Seimo 1993-06-01 nutarimo Nr.I-166 3 punkte išvardytą turtą; nustatyti tvarką, pagal kurią per 5 metus turtas bus perduotas veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms. Nuostatuose numatyta Fondo teisė disponuoti turtu taip pat siejama su turto perdavimu profesinių sąjungų nuosavybėn. Seimo 2000-07-20 nutarimu Nr.VIII-1893 buvo dalinai pakeisti Fondo nuostatai ir nurodyta, kad Fondas turi teisę valdyti ir naudoti Seimo 1993-07-01 nutarimo Nr.I-166 3 punkte išvardytą turtą, kol jis bus perduotas atskiroms profesinėms sąjungoms nuosavybės teise ir valstybės įmonei Valstybės turto fondui Profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos 1995-02-23 įstatymo Nr.I-817 “Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” pakeitimo ir papildymo” 1 straipsnyje yra nurodyta, kad Fondui perduotas turtas negali būti privatizuojamas ar akcionuojamas, taip pat perduodamas ar kitaip perleidžiamas ne profesinėms sąjungoms.

Pastebėjimas

Vadovaujantis Civilinio kodekso 4.37 str., nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti. Buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių

sajungų turto perdavimas Fondui su nuostata, kad pastarasis jį per 5 metus turi perduoti profesinėms sąjungoms ir su draudimu jį privatizuoti, akcionuoti, parduoti ar kitaip perleisti ne profesinėms sąjungoms t.y. su nurodymu, kaip tuo turtu disponuoti, atitinka turto perdavimą patikėjimo teise, o ne nuosavybės teise.

Lietuvos Respublikos 1995-06-27 įstatyme Nr.I-969 “Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” pakeitimo ir papildymo” nurodyta 3 str. 2 p. vietoje žodžių “per 5 metus perduoda turtą veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms” įrašyti žodžius “veikia iki 2006 m. birželio 1 dienos”, 6 str. pakeistas taip “Fondo taryba po 1999-01-01 Fondo valdomą ir naudojamą turtą, o po 2006-01-01 lėšas privalo perduoti profesinių sąjungų nuosavybėn”.

Lietuvos Respublikos 1998-12-21 įstatymu Nr.VIII-988 6 str. nurodyta data 1999-01-01 data pakeista į 1999-07-01, 1999-06-24 įstatymu Nr.VIII-1267 minėta data pakeista į 1999-12-31, 1999-12-21 įstatymu Nr.VIII-1485 - į 2000-05-31, 2000-05-23 įstatymu Nr.VIII-1696 - į 2000-07-31.

Lietuvos Respublikos 2000-07-20 įstatymu Nr.VIII-1891 3 str. 2 p. 2006-06-01 pakeista į 2001-07-01 ir nustatyta, kad Fondas veikia iki 2001-07-01, 2002-01-22 įstatymu Nr.IX-724 ši data išbraukta, o 6 str. 2 d. pakeista.

Pagal Lietuvos profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymą (2002-01-22 Nr.723) Fondas jam perduotą turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo Fondo tarybos nustatyta tvarka, kurią, vykdant Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto “ 3 ir 6 str. pakeitimo įstatymą (2002-01-22 Nr.IX-724) Taryba privalėjo nustatyti per 2 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo ir numatyti, kaip bus atsiskaityta už Fondo įsteigtų viešųjų įstaigų įsipareigojimus.

Pastebėjimas

Pažeidžiant Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” (2002-01-22 įstatymo Nr.IX-724 redakcija) 6 str. 2 dalį, Fondo taryba iki nustatyto termino, t.y. per du mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo, nepatvirtino turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarkos ir nenumatė, kaip bus atsiskaityta už Fondo įsteigtų viešųjų įstaigų įsipareigojimus.

Fondo taryba 2002-11-15 posėdyje (protokolas Nr.115) po turto pardavimo sutarčių pasirašymo (2002-10-28) patvirtino turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarką, tačiau joje daugiau reglamentuoti tik turto pardavimo klausimai.

Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo (2000-07-20 Nr.1890) 1 str. nurodyta, kad šis įstatymas priimamas remiantis tuo, kad Fondo taryba nesilaikė įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” bei kitų Lietuvos

profesinių sąjungų turto klausimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir neatliko jai pavestų funkcijų. Pagal šio įstatymo 4 str. reikalavimus, Fondo taryba Fondo valdomą turtą, nurodytą įstatymo 2 str., turėjo perduoti Valstybės turto fondui, o Valstybės turto fondas turi nurodytą turtą priimti iki 2000-09-01 pagal 2000-09-01 būklę. Tačiau šis įstatymo reikalavimas nebuvo įvykdytas.

Valstybės įmonė Valstybės turto fondas 2000-08-12 raštu Nr.34-4145 “Dėl įstatymo vykdymo” informavo Vyriausybę, Seimo kanclerį ir Finansų ministeriją, kad Valstybės turto fondas negali įvykdyti įstatymo nuostatų, nes Fondas, pirmu atveju, perduoda ne įstatyme išvardytus objektus, o tik akcijas, o antru – viešąsias įstaigas, kurių imti neturi teisės pagal 1997-11-04 Valstybės turto fondo įstatymą Nr.VIII-482, nes ten dirbantys žmonės netektų darbo.

Seimo 2002-01-22 priimto profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr.IX-723 analizė leidžia teigti, kad šiuo įstatymu Fondui leista naudotis, valdyti ir disponuoti jam perduotu turtu visiškai apimtyje t.y. suteikta ir teisė perduoti turtą.

Pastebėjimas

Iš to, kas aukščiau išdėstyta, galima teigti, kad Fondo taryba ir Fondo administracija nevykdė Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” 3 str. 2 p. reikalavimų – perduoti jam priskirtą buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turtą veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms. Buvo keičiami teisės aktai, tačiau Fondas iki šiol neįgyvendino Fondo nuostatuose jam pavestų uždavinių – paskirstyti ir perduoti profesinių sąjungų nuosavybėn buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turtą.

Fondą valdo Fondo taryba, kuri priima sprendimus dėl Fondo turto inventorizavimo, perėmimo, turto naudojimo, disponavimo ir perdavimo profesinėms sąjungoms, objektų perdavimo ir perėmimo komisijų sudarymo. Tokiu būdu Fondo administracija vykdo Fondo tarybos sprendimus ir pats savarankiškai negali atlikti jokių veiksmų dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo.

Fondo nuostatų V skyriaus 2 dalyje viena iš nurodytų tarybos funkcijų – kontroliuoti, kaip naudojamas Fondo valdomas turtas bei lėšos. Audito metu nustatyta, kad Fondo taryba nevykdė šios funkcijos ir tuo neužtikrino efektyvesnio turto valdymo ir naudojimo kontrolės:

- Fondo valdomo turto kontrolės klausimai 2001-2002 m. tarybos posėdžiuose nebuvo svarstyti.
- Panaudos pagrindu perduoto pavaldžioms organizacijoms turto metinėje inventorizacijoje nedalyvavo Fondo tarybos įgalioti asmenys.
- Fondo darbuotojai, komandiruoti į Palangą bei Druskininkus (dalyvauti teismo posėdžiuose ar dėl pavaldžių organizacijų veiklos), komandiruočių ataskaitų nepateikė.

Tokiu būdu nustatyta, kad Fondas neatliko nuostatuose nurodytų kontrolės funkcijų.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius neužtikrino Fondo nuostatų IV skyriaus 2 dalyje vienos iš nurodytų funkcijų – tikrinti ir daryti išvadas dėl kiekvienos profesinės sąjungos realaus narių skaičiaus ir nario mokesčio mokėjimo. Pagal direktoriaus V.J.Blaževičiaus paaiškinimą, tai savarankiškai atliko kiekviena profesinė sąjunga. Direktoriaus V.J.Blaževičiaus 1998-08-08 patvirtintų ekonomisto pareiginių nuostatų 8 p. nurodyta viena iš ekonomisto funkcijų – tikrinti ir daryti išvadas dėl kiekvienos profesinės sąjungos realaus narių skaičiaus ir nario mokesčio mokėjimo.

Išvados:

1. Vadovaujantis Civilinio kodekso 4.37 str., nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti. Buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto perdavimas Fondui su nuostata, kad pastarasis jį per 5 metus turi perduoti profesinėms sąjungoms ir su draudimu jį privatizuoti, akcionuoti, parduoti ar kitaip perleisti ne profesinėms sąjungoms t.y. su nurodymu, kaip tuo turtu disponuoti, atitinka turto perdavimą patikėjimo teise, o ne nuosavybės teise.

2. Fondą valdo Fondo taryba, kuri priima sprendimus dėl Fondo turto inventorizavimo, perėmimo, turto naudojimo, disponavimo ir perdavimo profesinėms sąjungoms, objektų perdavimo ir perėmimo komisijų sudarymo. Tokiu būdu Fondo administracija vykdo Fondo tarybos sprendimus ir pats savarankiškai negali atlikti jokių veiksmų dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo. Iki 2002-01-22 priimto profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr.IX-723 įsigaliojimo Fondo taryba neturėjo teisės laisvai disponuoti jam perduotu buvusių valstybinių Lietuvos TSR profesinių sąjungų turtu.

3. Fondas yra įsteigtas inventorizuoti, perimti, paskirstyti ir perduoti profesinių sąjungų nuosavybėn Seimo 1993-06-01 nutarimo Nr.I-166 3 p. išvardytą turtą. Vadovaujantis Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” 5 str., profesinių sąjungų nuosavybe taip pat pripažintas sanatorijų ir poilsio namų turtas ir perduotas Fondui pagal Lietuvos Respublikos 1995-06-08 įstatymo Nr.I-934 2 str.

Fondo bei jam perduoto ir realiai disponuojamo turto, iki jis bus perduotas veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms, kurios savo lėšas ir turtą valdys savarankiškai pagal Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymą, teisinis statusas nėra apibrėžtas. Per laikotarpį nuo 1990-07-30 iki šiol priimta daug (virš 80) su profesinių sąjungų turtu susijusių teisės aktų, kurių nuostatos tarpusavyje nevisiškai suderintos.

4. Fondas įsteigtas vykdant 1993-05-25 įstatymą Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” ir Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto

paskirstymo 2000-07-20 įstatymu Nr.VIII-1891 turėjo būti likviduojamas ir tarybos įgaliojimai nutraukti nuo 2001-07-01. Fondo veikla atnaujinta Seimo 2002-01-22 priimtu Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymu Nr.IX-723 ir 2002-04-04 nutarimu Nr.IX-835 “Dėl Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms tarybos” pakeista ankstesnė tarybos sudėtis.

5. Nepakankamai efektyviai dirbo Fondą valdanti taryba:

- Fondas neįvykdė pagrindinio jam Seimo 1994-02-17 nutarimu Nr.I-400 patvirtintuose Specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti nuostatuose apibrėžto Fondo tikslo – remti veikiančias ir besisteigiančias profesines sąjungas. Per beveik 10 metų Fondas iki šiol neįgyvendino Fondo nuostatuose jam pavestų uždavinių ir nevykdė Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” 3 str. 2 p. reikalavimų – paskirstyti ir perduoti buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turtą veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms.

- Fondo taryba, sudaryta iš profesinių sąjungų atstovų ir valdanti Fondą, neužtikrino Fondo nuostatų V skyriaus 2 d. vienos iš nurodytų funkcijų vykdymo – kontroliuoti, kaip naudojamas Fondo valdomas turtas bei lėšos. Panaudos pagrindu perduoto pavaldžioms organizacijoms turto metinėje inventorizacijoje nedalyvavo Fondo tarybos įgalioti asmenys, dėl to galima teigti, kad taryba nepakankamai kontroliavo ir neužtikrino efektyvesnį turto valdymą ir naudojimo kontrolę.

5. SUTARTIES SU UAB „OBER-HAUS” NEKILNOJAMAS TURTAS IR NEKILNOJAMOJO TURTO PIRKIMO – PARDAVIMO SUTARČIŲ TEISĖTUMO VERTINIMAS

Fondo tarybos 2002-04-16 posėdyje (protokolas Nr.105), svarstant klausimą dėl informacijos apie Fonde 2002-01-01 dienai apskaitomą materialųjį ir finansinį turtą, buvo nutarta įpareigoti direktorių V.J.Blaževičių iki kito posėdžio surinkti žinias apie nepriklausomus turto vertintojus, išsiaiškinti jų galimybes nustatyti Fondo nekilnojamojo turto rinkos vertę, užmokesčio sumas už šį darbą, darbų atlikimo terminus ir pan.

Svarstant klausimą dėl buvusio Lietuvos TSR valstybinių profsąjungų turto įstatymo vykdymo, tos pačios dienos posėdžio nutarimu Fondo direktorius V.J.Blaževičius buvo įpareigotas pradėti skleisti informaciją apie Fondo turto išpardavimą tiesioginių derybų būdu, t.y. tvirtinant pirkimo – pardavimo sutartį Fondo taryboje.

Fondo tarybos 2002-05-09 posėdyje (protokolas Nr.106) direktorius V.Blaževičius informavo, kad turto vertintojai buvo ieškoti apklausos būdu ir savo pasiūlymus turėjo pateikti iki

2002-04-25. Iki nurodytos datos pasiūlymus pateikė penki ūkio subjektai. Taryba nutarė konkrečius turto vertintojus pasirinkti kitame posėdyje. Šiame 2002-05-09 posėdyje buvo svarstytas turto pardavimo tvarkos tvirtinimas, tačiau nutarimas šiuo klausimu nebuvo priimtas, jo svarstymas nukeltas į kitą posėdį.

Audito metu direktorius V.J.Blaževičius nepateikė duomenų, ar kvietime dalyvauti apklausoje buvo nurodyta, kokią informaciją turėjo pateikti turto vertintojai. Vertinant Fondui pateiktus penkių turto vertintojų pasiūlymus, nustatyta, kad kai kurių pasiūlyta kaina už suteiktas paslaugas nepriklausė nuo vertinamojo objekto kainos, t.y. pasiūlyta kaina galėjo būti mažesnė už pasirinkto turto vertintojo UAB „OBER –HAUS“ Nekilnojamas turtas (toliau – UAB „OBER – HAUS“) pasiūlytą kainą.

Pastebėjimas

Pasiūlymas dalyvauti nekilnojamojo turto vertintojų apklausoje nebuvo skelbtas spaudoje ir nebuvo nustatytas pirkimo objekto vertinimo kriterijus. Kai kurių turto vertintojų pasiūlyta kaina už suteiktas paslaugas nepriklausė nuo vertinamojo objekto kainos, t.y. pasiūlyta kaina galėjo būti mažesnė už pasirinkto turto vertintojo UAB „OBER –HAUS“ pasiūlytą kainą.

Fondo tarybos 2002-05-15 įvykusiame neeiliniame posėdyje turėjo būti tęsiamas turto pardavimo tvarkos tvirtinimo klausimo svarstymas (protokolas Nr.107). Protokolo turinys rodo, kad buvo svarstomas ne turto pardavimo tvarkos tvirtinimas, o turto vertintojų paraiškos ir nutarta:

1. įgalioti Fondo direktorių pasirašyti sutartį su UAB „OBER-HAUS“ dėl turto įvertinimo, investicinių lėšų paieškos, pardavimo;
2. sudaryti keturių narių komisiją deryboms su UAB „OBER-HAUS“ dėl apmokėjimo už paslaugas (pirmininkas L.Pivoras, nariai – A.Bružas, A.Valaitis ir D.Stankevičius).

Pastebėjimas

Fondo tarybos 2002-05-15 vykusiame neeiliniame posėdyje buvo svarstytas į posėdžio darbotvarkę neįtrauktas klausimas ir šiuo klausimu buvo priimtas nutarimas.

Fondo tarybos 2002-07-01 posėdyje (protokolas Nr.109) buvo svarstytas į darbotvarkę įtrauktas pirmas klausimas – Fonde apskaitomo turto panaudojimo tvarkos „Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarka“ tvirtinimas. Fondo taryba nutarė:

1. Fondo administracijos pateikto projekto „Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarka“ netvirtinti;
2. Įpareigoti direktorių V.J.Blaževičių pateikti kitam posėdžiui žinias apie turto išnuomojimą ar kitokius jo apribojimus.

Tos pačios dienos posėdyje buvo svarstytas nekilnojamojo turto įkainojimo ir pardavimo sutarties su UAB „OBER-HAUS“ klausimas. Fondo tarybos narė A.Balsienė pateikė

Teisės projektų ir tyrimų centro išvadą, kurioje konstatuota, kad Fondo sutarties su UAB „OBER-HAUS“ projektas yra naudingas pastarajai bendrovei ir nenaudingas Fondui. Derybų su UAB „OBER-HAUS“ komisijos pirmininkas L.Pivoras tarybą informavo, kad komisija neposėdžiavo ir sutarties projekto nesvarstė. Bendru susitarimu buvo pasiūlyta sutarties projektą peržiūrėti posėdžio metu. Posėdžio protokole nurodyta, kad buvo patikslinta komisijos sudėtis – vietoj D.Stankevičiaus įrašytas P.Grebliauskas ir vietoj A.Valaičio – R.Rekešienė, tačiau tarybos nutarimas šiuo klausimu nebuvo priimtas.

Taryba nutarė įpareigoti komisiją 2002-07-02 derybose su UAB „OBER-HAUS“ peržiūrėti sutarties projektą, surašyti protokolą ir vizuoti galutinį variantą bei pateikti įgaliotam asmeniui ją pasirašyti.

Posėdyje (2002-07-01) buvo svarstytas Fonde apskaitomo turto pardavimo, perdavimo profsajungų nuosavybėn ar kitokio jo panaudojimo klausimas (dienotvarkės 5 klausimas). Taryba nutarė šį klausimą svarstyti po to, kai visą Fondo turtą įvertins UAB „OBER-HAUS“. Tarybos nutarimas dėl turto pardavimo bei jo dalies perdavimo profsajungų nuosavybėn buvo priimtas 2002-10-15 (protokolas Nr.112). Tuo tarpu 2002-07-02 sutarties dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą, pasirašytoje su UAB „OBER-HAUS“ 1 p. nurodyta, kad vertintojas – pardavėjas išipareigoja pagal žemiau nurodytas sąlygas ieškoti užsakovui nuosavybės teise priklausančio turto pirkėjo, t.y. šis sutarties punktas įrašytas tarybai nepriėmus nutarimo dėl turto pardavimo..

Fondo direktorius V.J.Blaževičius (užsakovas) ir UAB „OBER-HAUS“ generalinis direktorius V.Zabilius 2002-07-02 pasirašė Sutartį dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą.

UAB „OBER-HAUS“ 2002-08-12 Fondui perdavė 12 objektų, esančių Palangoje, o 2002-08-20 - 8 objektų, esančių Druskininkuose, nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitas.

Pastebėjimai:

1. Sutarties su UAB „OBER-HAUS“ projektas pirmą kartą buvo svarstytas tik 2002-07-01 vykusiame Fondo tarybos posėdyje, o jau kitą dieną pasirašyta sutartis. Dėl tokio skubotumo Fondas realiai negalėjo išsiderėti sau palankesnių sutarties sąlygų.

2. Fondo tarybos narė A.Balsienė tarybai pateikė Teisės projektų ir tyrimų centro išvadą, kurioje konstatuota, kad Fondo sutarties su UAB „OBER-HAUS“ projektas yra naudingas pastarajai bendrovei ir nenaudingas Fondui, taryba pakeitė sudarytos keturių narių komisijos deryboms su UAB „OBER-HAUS“ dėl apmokėjimo už paslaugas du narius kitais ir įpareigojo naujos sudėties komisiją 2002-07-02 peržiūrėti sutarties projektą ir vizuoti galutinį variantą.

3. Fondo direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2002-07-02 pasirašytoje Sutartyje dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą su UAB „OBER-HAUS“, pastaroji įpareigota ieškoti Fondui priklausančio turto pirkėjų bei organizuoti turto pardavimo konkursą, nesant

tarybos nutarimo parduoti turta - galutinis tarybos nutarimas parduoti turta priimtas tik 2002-10-15.

Fondo tarybos 2002-09-03 posėdyje (protokolas Nr.111) buvo nutarta 10% padidinti turto vertinimo ataskaitose nurodytas kainas ir patvirtinti jas kaip pradines turto pardavimo kainas. Taryba patvirtino visų objektų pradinę pardavimo kainą 11 433 400 Lt, iš jų: 4 702 500 Lt - objektų Palangos m. kaina, 6 730 900 Lt - objektų Druskininkų m. kaina. Už nutarimo priėmimą balsavo 5 tarybos nariai, prieš – 3. Kainų didinimo 10 proc. klausimas prieš tai 2002-08-23 vykusiam posėdyje nebuvo svarstytas, todėl pagal Fondo nuostatų 3 p. Fondo tarybos sprendimas turėjo būti priimtas bendru susitarimu.

Pastebėjimas

Fondo tarybos 2002-09-03 (posėdžio protokolas Nr.111) nutarimas 10% padidinti turto vertinimo ataskaitose nurodytas kainas ir patvirtinti jas kaip pradines turto pardavimo kainas buvo priimtas, pažeidžiant Fondo nuostatų 3 p. reikalavimus, t.y. tarybos 2002-09-03 nutarimas šiuo klausimu buvo priimtas ne bendru susitarimu, o už jį balsuojant 5, prieš – 3 tarybos nariams.

Audito metu nustatyta, kad turto pardavimas vyko pagal UAB „OBER-HAUS“ direktoriaus V.Zabiliaus 2002-09-18 patvirtintas Specialiam fondui veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti perduoto turto pardavimo konkurso būdu sąlygas. Šių sąlygų 25 punkte nurodyta, kad užėmusiu pirmąją vietą pripažįstamas konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas yra ekonomiškai naudingiausias.

Pastebėjimai:

1. UAB „OBER-HAUS“ direktoriaus V.Zabiliaus 2002-09-18 patvirtintose Specialiam fondui veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti perduoto turto pardavimo konkurso sąlygose:

- nėra detalizuoti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai;
- nenurodyta, kad vokų atplėšimo procedūroje turi teisę dalyvauti visi pasiūlymus pateikę pirkėjai arba jų atstovai. Tai leidžia daryti prielaidą, kad konkursas galėjo būti šališkas.
- nenurodyta, kokius dokumentus turi pateikti kandidatas, kad išsiaiškinti, ar pirkėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas (pavyzdžiui, įmonės balansą ar įmonės pastarųjų 3 finansinių metų bendros apyvartas). Šių konkurso sąlygų 9.7 p. nurodyta juridiniams asmenims pateikti pažymas iš mokesčių inspekcijos ir SODROS apie išsiskolinimų nebuvimą.

2. Turto pardavimo konkurso sąlygos nebuvo suderintos su Fondo taryba. Tarybos 2002-10-30 posėdyje (protokolas Nr.113) buvo svarstyti turto pardavimo konkurso rezultatai

po pirkimo – pardavimo sutarčių (2002-10-28) pasirašymo ir buvo nutarta pritarti pardavimo konkurso rezultatams ir pasirašytoms pirkimo – pardavimo sutartims.

UAB “OBER-HAUS” Fondui pateikė įvykusio konkurso 2002-10-16 protokolą Nr.3, kuriame nurodyti ekonomiškai naudingiausi pasiūlymai.

Fondo direktorius V.J.Blaževičius 2002-10-28 pasirašė nekilnojamojo turto pirkimo – pardavimo sutartis su ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusia Darijaus Vilčinsko personaline įmone “Smyka” (pirkėju) dėl 12-os objektų, esančių Palangoje, pardavimo iš viso už 6 300 00 0 Lt.

Audito metu nustatyta, kad Fondas netinkamai vykdė užsakovo funkcijas, nes:

- 2002-07-02 sutartyje su UAB “OBER-HAUS” nenumatė prievolės parduoti turta maksimalia rinkos kaina;

- Fondo tarybos 2002-09-03 (posėdžio protokolas Nr.111) nutarimas 10% padidinti turto vertinimo ataskaitose nurodytas kainas ir patvirtinti jas kaip pradines turto pardavimo kainas priimtas pažeidžiant Fondo nuostatų 3 p. reikalavimus, t.y. nutarimas šiuo klausimu yra priimtas ne bendru susitarimu, o už jį balsuojant 5, prieš – 3 tarybos nariams;

- UAB “OBER-HAUS” patvirtintos turto pardavimo konkurso sąlygos nebuvo suderintos su Fondu ir taryba. Tarybos 2002-10-30 posėdyje (protokolas Nr.113) buvo svarstyti turto pardavimo konkurso rezultatai po pirkimo – pardavimo sutarčių (2002-10-28) pasirašymo ir buvo nutarta pritarti pardavimo konkurso rezultatams ir pasirašytoms pirkimo – pardavimo sutartims. Turto pardavimo konkurso sąlygose nustatyti formalūs reikalavimai - nenurodyta, kokius dokumentus turi pateikti kandidatas, kad išsiaiškinti, ar pirkėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas (pavyzdžiui, įmonės balansą ar įmonės pastarųjų 3 finansinių metų bendros apyvartas). Patvirtintų konkurso sąlygų 9.7 p. nurodyta juridiniams asmenims pateikti pažymas iš mokesčių inspekcijos ir SODROS apie išsiskolinimų nebuvimą. Nedetalizuoti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai;

- persiūsdamas konkurso dalyvių pretenzijas (3 dalyvių) UAB “OBER-HAUS”, Fondas nepasidomėjo ir nepareikalavo informacijos, kaip minėtos pretenzijos buvo išspręstos. Audito metu UAB “OBER-HAUS” paaiškinimo šiuo klausimu Fondui nepateikė.

Lietuvos Respublikos 2002-01-22 profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr.IX-723 2 str. nurodyta, kad Fondas jam perduotą turta valdo, naudoja ir disponuoja juo Fondo tarybos nustatyta tvarka. Fondo tarybos 2002-11-15 (protokolas Nr. 115) posėdyje buvo patvirtinta Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarka, tačiau joje daugiau reglamentuoti tik turto pardavimo klausimai. Tai padaryta po 2002-10-28 pirkimo – pardavimo sutarčių pasirašymo.

Pastebėjimas

Fondas turto pardavimą vykdė vadovaudamasis 2002-07-02 sutartimi dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą su UAB „OBER-HAUS“, Fondo tarybai pažeidžiant 2002-01-22 profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr.IX-723 2 str. 1 d. ir Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” (2002-01-22 įstatymo Nr.IX-724 redakcija) reikalavimus:

- nepatvirtinus turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarkos;
- nenumačius, kaip bus atsiskaityta už Fondo įsteigtų viešųjų įstaigų įsipareigojimus.

Fondo direktorius V.J.Blaževičiaus 2002-10-28 pasirašytų nekilnojamojo turto pirkimo – pardavimo sutarčių su Darijaus Vilčinsko personaline įmone “Smyka” 3 p. nurodyta pirkimo kaina ir atsiskaitymo sąlygos – pirkėjas pinigus už parduotą turtą įsipareigojo pervesti į Fondo sąskaitą banke dalimis, tačiau ne vėliau kaip iki 2002-11-30. Nurodytu laiku pirkėjui nepervedus sutartyje nurodytų pinigų sumų, pirkėjas privalo mokėti Fondui 0,2 proc. nuo nepervedusių pinigų sumų dydžio delspinigius už kiekvieną uždelstą dieną.

Pirkėjas už nekilnojamąjį turtą įsipareigojo Fondui iš viso sumokėti 6 300 000 Lt. Audito metu nustatyta, kad Fondas ir pirkėjas nevykdo sutartinių įsipareigojimų: iki sutartyse nurodyto termino (2002-11-30) pirkėjas Fondui buvo sumokėjęs tik 1 487 700 Lt, iki 2002 metų pabaigos – 2 768 400 Lt., iki 2003-02-19 – 5 608 000 Lt. Nurodytu laiku pirkėjui nepervedus pinigų, Fondas neskaičiuoja delspinigių.

Pastebėjimas

Vadovaujantis Civilinio kodekso 4.49 str. 3 dalimi, nekilnojamojo turto pirkimo – pardavimo sutartyse galėjo būti numatyta, kad nuosavybės teisė pereina įgijėjui tik po to, kai jis įvykdys tam tikrą sutartyje nustatytą sąlygą (sumokės visą kainą). Tačiau Fondas aplaidžiai nepasinaudojo šia teise ir sutartyse numatė, kad parduodamo turto perdavimo - priėmimo aktas sutampa su sutarties pasirašymo momentu ir nuosavybės teisė į nekilnojamąjį turtą pereina pirkėjui, pasirašius pirkimo – pardavimo sutartį.

Pagal Nekilnojamojo turto pirkimo – pardavimo sutarties nuostatas parduodamo turto perdavimo – priėmimo aktas sutampa su sutarties pasirašymo momentu, tačiau iki audito pabaigos Fondas nepateikė pasirašytų turto perdavimo – priėmimo aktų. Fondas pirkėjo pasirašytus perdavimo-priėmimo - aktus gavo tik 2003-02-24.

Vilniaus m. 2-as apylinkės teismas 2002-11-04 priėmė nutartį – sustabdyti 2002-10-15 Fondo tarybos protokolo Nr.112, nutarimo Nr.112-2, kuriuo nutarta parduoti Fondo nekilnojamąjį turtą, vykdymą. Nutartį pavesta vykdyti Teismo antstolių kontorai prie Vilniaus 2 apylinkės teismo.

Pastebėjimas

Kadangi turto pirkimo – pardavimo sutartys buvo pasirašytos iki Vilniaus m. 2-o apylinkės teismo 2002-11-04 nutarties priėmimo (2002-10-28), ši nutartis nesustabdė pardavimo proceso. Pagal Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės duomenis pirkėjas - Darijaus Vilčinsko personalinė įmonė “Smyka” - šiuo metu jau nėra turto valdytojas, įrašai apie turto įregistravimą yra istoriniai, nors iki šiol nėra visiškai atsiskaitęs su Fondu. Iš to darytina prielaida, kad UAB “OBER –HAUS” galėjo pripažinti Darijaus Vilčinsko personalinę įmonę “Smyka” konkurso nugalėtoja, neįsitikinus, ar pirkėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas.

Fondas 2003-01-16 mokėjimo pavedimu Nr.4 pervedė UAB”OBER _HAUS už atliktas paslaugas 119 700 Lt pagal bendrovės pateiktą 2003-01-10 PVM sąskaitą – faktūrą Nr.4389324. 2002-07-02 Sutarties dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą 7 p. nustatyta, kad Fondas įsipareigojo sumokėti turto vertintojui 1,9 % turto pardavimo kainos už mėnesį, per kurį pirkėjas įmokėjo pardavimo kainą ar jos dalį. Pažeidžiant sutarties 7 p. nuostatas, Fondas sumokėjo UAB”OBER -HAUS visą paskaičiuotą mokesčių už parduodamą turtą, kai tuo tarpu pagal pirkėjo tuo metu sumokėtus pinigus (3 132 000 Lt) priklausė pervesti 59 508 Lt.

Vykdydamas Lietuvos Respublikos 2002-01-22 profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr.IX-723 2 str., Fondas iš lėšų, gautų pardavus turtą, pervedė į Profesinių sąjungų paramos fondą iš viso 4 850 000 Lt.

Vilniaus apygardos teismas 2002-11-28 nutarė areštuoti uždraudžiant perleisti pastatus, esančius Druskininkuose, kuriuos UAB”OBER –HAUS įvertino ir ketino parduoti.

Išvados:

1. Pasiūlymas dalyvauti nekilnojamojo turto vertintojų apklausoje nebuvo skelbtas spaudoje ir nebuvo nustatytas pirkimo objekto vertinimo kriterijus. Kai kurių turto vertintojų pasiūlyta kaina už suteiktas paslaugas nepriklausė nuo vertinamojo objekto kainos, t.y. pasiūlyta kaina galėjo būti mažesnė už pasirinkto turto vertintojo UAB “OBER –HAUS” pasiūlytą kainą.

2. Sutarties su UAB „OBER-HAUS” projektas pirmą kartą buvo svarstytas tik 2002-07-01 vykusiame Fondo tarybos posėdyje, o jau kitą dieną buvo pasirašyta sutartis. Dėl tokio skubotumo Fondas realiai negalėjo išsiderėti sau palankesnių sutarties sąlygų.

3. Fondo tarybos narei A.Balsienei tarybai pateikus Teisės projektą ir tyrimų centro išvadą, kurioje konstatuota, kad Fondo sutarties su UAB „OBER-HAUS” projektas yra naudingas pastarajai bendrovei ir nenaudingas Fondui, taryba pakeitė sudarytos keturių narių komisijos deryboms su UAB „OBER-HAUS” dėl apmokėjimo už paslaugas du narius

kitais ir įpareigojo naujos sudėties komisiją 2002-07-02 peržiūrėti sutarties projektą ir vizuoti galutinį variantą.

4. Fondo direktoriaus V.J.Blaževičiaus 2002-07-02 pasirašytoje Sutartyje dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą su UAB "OBER-HAUS", pastaroji įpareigota ieškoti Fondui priklausančio turto pirkėjų bei organizuoti turto pardavimo konkursą, nesant tarybos nutarimo parduoti turtą - galutinis tarybos nutarimas parduoti turtą priimtas tik 2002-10-15.

5. Fondas turto pardavimą vykdė vadovaudamasis 2002-07-02 sutartimi dėl įvertinimo ir atstovavimo parduodant turtą su UAB „OBER-HAUS“, Fondo tarybai pažeidžiant Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų turto paskirstymo įstatymo pakeitimo įstatymo (2002-01-22 Nr.IX-723) 2 str. 1 d. ir Seimo 1993-05-25 įstatymo Nr.I-160 "Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto" (2002-01-22 įstatymo Nr.IX-724 redakcija) reikalavimus:

- nepatvirtinus turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarkos;
- nenumačius, kaip bus atsiskaityta už Fondo įsteigtų viešųjų įstaigų įsipareigojimus.

6. Fondas netinkamai vykdė užsakovo funkcijas, nes:

- 2002-07-02 sutartyje su UAB "OBER-HAUS" nenumatė prievolės parduoti turtą maksimalia rinkos kaina;

- Fondo tarybos 2002-09-03 (posėdžio protokolas Nr.111) nutarimas 10% padidinti turto vertinimo ataskaitose nurodytas kainas ir patvirtinti jas kaip pradines turto pardavimo kainas priimtas pažeidžiant Fondo nuostatų 3 p. reikalavimus, t.y. nutarimas šiuo klausimu priimtas ne bendru susitarimu, o už jį balsuojant 5, prieš – 3 tarybos nariams.

- UAB "OBER-HAUS" patvirtintos turto pardavimo konkurso sąlygos nebuvo suderintos su Fondu ir taryba. Tarybos 2002-10-30 posėdyje (protokolas Nr.113) buvo svarstyti turto pardavimo konkurso rezultatai po pirkimo – pardavimo sutarčių (2002-10-28) pasirašymo ir buvo nutarta pritarti pardavimo konkurso rezultatams ir pasirašytoms pirkimo – pardavimo sutartims. Turto pardavimo konkurso sąlygose nustatyti formalūs reikalavimai - nenurodyta, kokius dokumentus turi pateikti kandidatas, kad išsiaiškinti, ar pirkėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas (pavyzdžiui, įmonės balansą ar įmonės pastarųjų 3 finansinių metų bendros apyvartas). UAB "OBER-HAUS" patvirtintų konkurso sąlygų 9.7 p. nurodyta juridiniams asmenims pateikti tik pažymas iš mokesčių inspekcijos ir SODROS apie išsiskolinimų nebuvimą. Nedetalizuoti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai;

- gavęs 3 konkurso dalyvių pretenzijas ir persiuntęs jas UAB “OBER-HAUS”, nepasidomėjo ir nepareikalavo informacijos, kaip minėtos pretenzijos buvo išspręstos. Audito metu UAB “OBER-HAUS” paaiškinimo šiuo klausimu Fondui nepateikė.

7. UAB “OBER-HAUS” organizuoto Fondui priklausančio turto pardavimo konkurso vokų atplėšimo procedūroje nedalyvavo visi pasiūlymus pateikę pirkėjai arba jų atstovai bei Fondo tarybos nariai, tai leidžia daryti prielaidą, kad konkursas galėjo būti šališkas.

8. Vadovaujantis Civilinio kodekso 4.49 str. 3 dalimi, 2002-10-28 nekilnojamojo turto pirkimo – pardavimo sutartyse galėjo būti numatyta, kad nuosavybės teisė pereina įgijėjui tik po to, kai jis įvykdys tam tikrą sutartyje nustatytą sąlygą (sumokės visą kainą), tačiau Fondas aplaidžiai nepasinaudojo ta teise ir sutartyse numatė, kad parduodamo turto perdavimo - priėmimo aktas sutampa su sutarties pasirašymo momentu ir nuosavybės teisė į nekilnojamąjį turtą pereina pirkėjui, pasirašius pirkimo – pardavimo sutartį.

REKOMENDACIJOS

1. Užtikrinti efektyvią Fondo vidaus kontrolę.
2. Užtikrinti pagal panaudos sutartis perduoto turto apskaitos ir naudojimo kontrolę.
3. Fondo apskaitą sutvarkyti taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams.
4. Užtikrinti finansinės atskaitomybės teisingumą.

Vyresnioji valstybinė auditorė

Almutė Juzėnienė

Vyresnysis valstybinis auditorius

Alenas Gumuliauskas

Valstybinė auditorė

Rita Žirlytė

Susipažinau:

Direktorius

Vaclovas Jonas Blaževičius

Vyriausioji buhalterė

Dorata Puidokienė

(data)